

PIK XLVIII, Ч. 2

ЛЮТИЙ — 1991 — FEBRUARY

№ 2, VOL. XLVIII

НАШЕ ЖИТТЯ OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLVIII, Ч. 2

ЛЮТИЙ — 1991 — FEBRUARY

No. 2, VOL. XLVIII

ЗМІСТ

Привіт Патріярхові.....	1
Леся Українка. Якби вся кров	2
Наша Сафо.	2
Леся Українка. Поворіт	3
Марта Багачевська-Хом'як. Союз Українок у міжвоєнний період	4
Ірина Руснак. Село моє Угорники	8
Дмитро Степовик. Витинанки Василя Корчинського	9
Галина Маняко. Поетова сльоза	12
Леся Українка. Пізно	13
Лев Олександрович. Журналістки	14
Тамара Коломієць. Цвіт ломикаменю... ..	14
Марія Савчак. Привіт Другому Всеукраїнському З'їздові Руху	15
Стефанія Гнатенко. Український Музей	16
Іванна Рожанковська. Доктор Богдан Цимбалістий	17
Our Life	19
Lesia Ukrainka Contra Spem Spero	19
Tania B. Chomiak Bridges Under Construction	20
Ronald B. Wolync Small but Dynamic Branch 116 in Erie, PA Celebrates Banner Year of Successes	22
Reflections of Nation by Wynne Thomas	24
Ukrainian Bread Calender	25
Cooky's Corner	26
Христя Навроцька. Наше харчування	27
Дописи Відділів	28
Пожертви на У.М.	32
Подяка	33
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36

Редактор — Ірена Чабан

Редактор "Our Life" — Марта Бачинська

Адміністратор "Нашого Життя" — Наталія Дума

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 228-0110

На обкладинці: Леся Українка. Єгипет. Фото 1912 р.
On the cover: Lesia Ukrainka. Egypt, 1912.

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.
Copyright 1991 Ukrainian National Women's League of America, Reserved —
Published in U.S.A.

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак	— голова
Іванна Ратич	— 1-ша заступниця голови
Ольга Гнатейко	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хом'як	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Ірина Чайківська	— протоколярна секретарка
Марія Томоруг	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полчій	— англомова секретарка
Рома Шуган	— скарбничка
Марта Данилюк	— фінансова секретарка
Ірина Куровицька	— вільний член
Лідія Білоус	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак	— музейно-мистецька
Ольга Тритяк	— виховна
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендій
Христя Навроцька	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Оксана Фаріон	— Філадельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Татяна Рішко	— Нью Джерзі
Іванна Шкарупа	— Огайо
Анастасія Хариш	— Чикаго
Валентина Чудовська	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Евгенія Новаківська	— голова
Лідія Дяченко	— член
Таїса Турянська	— член
Надя Бігун	— заступниця
Лідія Фіцалович	— заступниця

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W 2

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
928 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly - except Aug. by UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC. 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

ISSN 0740-0225

Postmaster: send address changes to OUR LIFE, 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003

Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Союз Українок Америки

108 SECOND AVENUE - NEW YORK, N. Y. 10003
TELEPHONE: (212) 533-4646

Нью-Йорк, дня 14 грудня 1990 р.

71/МР

Їх Святості
Блаженішому Отцеві
Мстиславу I
Патріярхові Київському і
Всїєї Української Православної
Автокефальної Церкви

Україна вітає Патріярха. Ukraine greets Patriarch Mstyslav.

Фото: Ю. Кулинич Photo J. Kulynych.

Ваша Святосте!

Від імені Головної Управи і членок Союзу Українок Америки вітаємо Вас на Патріяршому престолі Української Православної Автокефальної Церкви.

Вибір Вас, Ваша Святосте, на духовного провідника Української Православної Автокефальної Церкви, посилив і піддержав нашу надію на краще завтра.

Сьогодні у радісному і святковому часі введення на Патріярший престіл, спішимо, щоб висловити Вам нашу відданість і готовість в міру наших сил та можливостей служити і допомагати Вам у Вашій важкій і відповідальній праці.

Бажаємо Вам Божого благословення та ласк Божих і будемо молитись, щоб Всевишній мав Вас у Своїй опіці та обдарив Вас здоров'ям і силами потрібними для сповнення почесних, але так важливих обов'язків Голови нашої святої Церкви.

Ваші у Христі

За Екзекутиву СУА

Марія Томорук
секретарка

Марія Савчак
голова

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

ЯКБИ ВСЯ КРОВ...

Якби вся кров моя уплинула отак,
Як ті слова! Якби моє життя
Так зникло непримітно, як зникає
Вечірнє світло!.. Хто мене поставив
Сторожею серед руїн і смутку?
Хто наложив на мене обов'язок
Будити мертвих, тішити живих
Калейдоскопом радощів і горя?
Хто гордоці вложив мені у серце?
Хто дав мені одваги меч двусічний?
Хто кликав брата святую оріфламу
Пісень, і мрій, і непокірних дум?
Хто наказав мені: не кидай зброї,
Не відступай, не падай, не томись?
Чому ж я мушу слухатись наказу?
Чому втекти не смію з поля чести,
Або на власний меч грудьми упасти?
Що ж не дає мені промовить просто:
"Так, доле, ти міцніша, я корюся!"
Чому на спогад сих покірних слів
Рука стискає невидиму зброю,
А в серці крики бойові лунають?..

Кімполунг.
6/VI, 1900.

НАША САФО

"І коли це тлінне одягнеться в нетління, а це смертне одягнеться в безсмертя, тоді збудеться написане слово: Смерть поглинута перемогою. Де твоя, смерте, перемога? Де твоє, смерте, жало?" (Перше послання апостола Павла до Коринтян, 15, 55). У 120-ий рік з дня народження Лесі Українки ці слова із Святого Письма приходять на пам'ять, бо вони передають суть і значення цієї, за словами Івана Франка, "слабосилої хорої дівчини" для України, для кожного з нас. Лариса Косач, яка ввійшла у національну і світову літературу під прекрасним псевдонімом "Леся Українка", одяглася у нетління, а її переможний дух, її християнська душа дійсно-таки поглинули смерть!

Небагато в історії жінок, у долі яких тілесне й духовне становили б такий контраст. Для кожної людини її фізичні дані, її врода важать дуже багато. А для жінки вони особливо цінні — уміння бути привабливою невіддільне від самої її природи. Хвороба Лесі Українки сточила її жіноцтво, зів'ялила її принадність ще до того, як вона розквітла. Немає необхідності тут нагадувати біографію поетеси, вона відома кожному, хто вивчав літературний процес.

Але така сторона Лесино життєпису, як боротьба з німеччю, — варта нагадування, бо у ній, боротьбі, ховається сила духу, котра зробила з неї велику поетесу. Сила духу дається Богом кожному, але треба відповідних обставин, щоб ця сила виявилася в усій красі й величі. Щоб вона стала не причиною страждань, а спонукою щастя. Щоб вона навчала інших — у муках бути щасливим. Усі часи вимагали таких жінок, як Леся Українка: не зманіжених, розкішних, розбещених панянок і пань, а героїчних маленьких поборниць тліну! Вони були потрібні, наші українські героїні, у часи княгині Ольги, у часи Роксолани, у часи Лесі Українки. Вони потрібні й сьогодні, коли Україна знову має шанс стати з рабині — вільною, з німеччої — сильною. "Не поет, хто забуває про страшні народні рани, щоб собі на вільні руки золоті надіть кайдани", — декларує Леся Українка. Сьогодні її послідовники, української поети і поетеси, одними з перших нагадали світові "про страшні народні рани" — про розстріляне відродження 20-их років, про голодомор 1932 — 1933 років, більшовицький терор, розпинання України під час німецько-советської війни і грабування України у воєнний час. Дорікають поетам, що вони залишили лірику і вдалися до політичної боротьби. Але якби Леся Українка жила у наш час, то нема жодного сумніву, що і вона, не зважаючи на своє кволе здоров'я, стала б у ланцюг єднання, була б у передніх лавах Руху, солідаризувалася б з голодуючими студентами на Хрещатику, підтримувала б патріотичну позицію Народної Ради у Верховній Раді України.

Це поети з покоління Лесі Українки, які, здавши червоні партійні квитки, тим самим зняли з себе "золоті кайдани" і зробили свої руки вільними.

Леся Українка жила і писала свої чудові вірші, поеми, драми наприкінці XIX і на початку XX століть. Але слово напрочуд сучасне. Кожна її строфа, — неначе афоризм, неначе про наше життя. Така вже природа слова великих поетів, геніїв. Перечитуючи твори Тараса Шевченка, Івана Франка, зловимо себе на тому ж пророчому видінні, яке закріплене у їхніх думках і словах, що і в Лесі Українки. Про які б конкретні події і явища вони не писали, — сказане торкається нас так само вражаюче, як і їхніх сучасників. В чому ця сила впливу? Як вона може так довго зберігати свою чинність? Адже не були світочі нашої літератури суперменами, кожен був з підірваним здоров'ям і помер передчасно.

І знову нам розв'язує цю загадку Святе Письмо. "Коли я німецький, тоді я міцний" (Друге послання апостола Павла до коринтян, 12, 10). Твори Лесі Українки пройняті подихом правди, любові, тобто християнськими ідеалами. Школярів і студентів в Україні роками й десятиліттями дурили, що Леся Українка, рівно ж і Шевченко з Франком, мали якість "атеїстичні погляди". Ніколи б з атеїстичними ідеями їхні твори не стали національними знаменами на віки, бо український народ у масі своїй є народ християнський, віруючий; він не прийняв би без-

ПОВОРІТ

Країно рідная! ох, ти далека мріє!
 До тебе все летять мої думки.
 Їм страшно й радісно, якась надія мріє...
 Так з вірію в свій край летять пташки.

Чи не здається їм, що принесуть з собою
 Новії, ще не співані пісні,
 Що в краю темному, сповитому журбою
 Блиснуть пісні, мов блискавки ясні.

Се вже було колись... Се вже не раз бувало:
 Я на чужому йшла шукать надій —
 Як в рідній стороні мені їх бракувало —
 І обновлення силі молодій.

Я марила весь час про вороття хвилину
 Серед чужого, іншого життя, —
 Та завжди першую колючую тернину
 Приносила хвилиною вороття.

Холодний зброї блиск, от перше привітання,
 Кордонні вартові непривітні...
 "Чи ми вертаємось, чи йдемо на вигнання?"
 Питалися мої думки й пісні.

Мене знов обступала тісна, щільна
 Неволі рідної знайома стіна
 І кожна думка там, що народилась вільна,
 Враз блідла, мов невірлиця сумна.

Там ангел помсти злий, суворий дух темниці,
 Проймав мене знов зором огневим,
 І мрії чистії, мої гірські орлиці,
 Геть розганяв мечем своїм кривим.

Спотворено тоді пісні мої бреніли,
 Оті нові, неспівані пісні:
 Стурбовано думки крилами тріпотіли,
 Мов над огнем метелики нічні.

Не раз було мені так прикро, непривітно,
 Як у безлистім гаю під дощем,
 Мов у глухую ніч і жаско й неохвітно,
 І серце знов заходилося плачем.

Тоді мені ота далекая чужина
 Здавалась краєм вічної весни.
 Так перелітна приборкана пташина
 Про вирій смутно марить восени.

5/VI, 1899.

божництва, у якій би високої та досконалії формі воно не виражалось.

В оспівуванні природи (згадаймо чудовий вірш "Красо України, Подолля") і в трактуванні подій (поєми, драматичні твори) відчувається присутність Бога як Творця земної краси, Творця могутньої життєдайної сили, яка протистоїть космічному злу. Примітивне думання, що коли не пишеться прямо про Церкву і релігію, то це вже атеїзм, спростовується кожним рядком поезії Лесі Українки. Це є поезія високого духу, створювана надхненням. Християнський поклик поезії Лесі Українки сприймається на філософічному рівні, а не на рівні прямих декларацій на теми Біблії чи цитувань з неї. Образ пітьми, який неодноразово повторюється в її поезії, асоціюється зі злом. Віра у слово як у зброю, меч, "твердую крицю" також нагадує нам учення Ісуса Христа про Слово-Логос, як про "меч духовний". Контрастні зіставлення образів, понять, картин, якими повняються її історичні поєми і драми (про Роберта Брюса, Дон Жуана тощо) аналогічні контрастам пророцьких книг Старого Заповіту. Драма-феєрія "Лісова пісня" за чисто зовнішніми прикметами відображає начебто світ язичницьких вірувань з привидами, лісовиками,

водяними тощо. Проте філософічна ідея цього твору є глибоко християнською. Драма образом Мавки стверджує першість духу, велич любови, поглинення смерті перемогою. Леся Українка могла брати літературну основу з історії, з побуту, з казки, але робити з цієї основи чисто християнську моральну ідею.

З багатьох засобів, якими користувалася Леся Українка у своїй літературній творчості, найбільше впадає в око контраст. Цим засобом поетеса найкраще ставила перед читачем проблему вибору: добра і зла, світла й темряви. Геніяльність поетеси полягає в тому, що вона не нав'язувала вибору, а підносила на п'єдесталь волю людини, яка наодинці зі своєю совістю мусить той вибір зробити. Між її контрастами проходять численні перехідні "півтони", які дають великий простір для вияву людської волі. Як і поетеса стародавнього світу Сафо, вона поляризувала складний світ людської душі ніжно і тонко.

Наша Сафо, наша Леся своєю літературною творчістю, пройнятою ідеями людської гідності, досконалою мовою й образними засобами продемонструвала перед усім світом висоту інтелектуального і душевного рівня української жінки.

СОЮЗ УКРАЇНОК У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

*Вправи вільноруч сільської молоді на Конгресі Союзу Українок в Станіславові в 1934 р.
Village youth during sessions of the Congress of the Ukrainian National Women's League. Stanyslawiw,
1934.*

Суспільство Західньої України завдячує багато із громадських та політичних здобутків міжвоєнного періоду жіночій організації Союзу Українок. У цій масовій організації гуртувалися жінки всіх суспільних верств та віровизнань. Від самого початку Союз Українок ставив наголос на те, що це організація усіх жінок на Україні, і завжди в ній була репрезентація усіх організацій жінок із всіх земель, на котрих жили українки. Організація мала триступневу будову: місцеві гуртки по селах та містах, філії в округах та головна управа у Львові. В додатку до власних членок, до Союзу також належали інші жіночі організації.

Постав Союз Українок скромно, в холодну неділю 23 грудня 1921 року у Львові, об'єднавши існуючі жіночі організації. Але склад почесної ради цього першого з'їзду Союзу Українок вже свідчив про всеукраїнський характер організації. У раді видніли прізвища Ольги Кобилянської, Софії Ліндфорс-Русової, Людмили Старицької-Черняхівської та Олени Січинської. Незважаючи на сувору зиму і непевну політичну ситуацію, на з'їзд прибуло 312 делегаток від різних жіночих організацій Галичини, Волині, Буковини, Закарпаття, а також з Відня, Праги, Берліну та Варшави.

Серед довголітніх та провідних діячок Союзу Українок слід відразу згадати кілька осіб. Це в першу чергу Мілена Рудницька, яка очолювала Союз від 1928 по 1939 рік і яка була також представницею українського політичного центру. Далі слід згадати Олену Федак-Шеларович, яка довгими роками провадила координаційну працю Союзу Українок, його відділів та гуртків, і Олену Кисілевську, виборну сенаторку та видавця журналу "Жіноча Доля".

Та найважливіші особи в Союзі Українок — це його рядові члени.

В Союзі Українок панувала демократія, хоч, звичайно, це не виключало суперечок та навіть гострих сутичок. Демократичний характер організації виявився в пошані до інших та в політичній толерантності. Ця остання прикмета — політична толерантність — особливо важлива в часи, коли всюди в Європі зростала популярність ідеологічно замкнених груп, кожна з яких переконана у своїй правоті. Жінки ж не мали більшого ніж чоловіки досвіду громадської праці, не мали вони кращої освіти ані глибшого розуміння того, як діють демократичні установи. Чому ж українські жінки, згуртовані в Союзі Українок, були інакші, ніж загал населення Східньої Європи? Звідки у них взялася толерантність, повага до інших, пошана до різних віровизнань та українська національна свідомість, яка переходила провінційно-загуминкові межі?

Відповідь на ці питання, либонь, також лежить у практичному напрямі праці жінок. За практичною справою їм не було коли думати про різниці віри чи мови. Основні проблеми перед усіма жінками були однакові, незалежно від того, з якої місцевості жінки походили чи до якої церкви вони ходили. Наприкінці Першої світової війни серед спустошення війнами та пошестями, без допомоги уряду та без допомоги зовнішнього світу, жінки західніх земель України вирішили створити одну жіночу організацію, головним завданням якої було поліпшити життя своїх членок. Їх цікавило, як прогудувати й зодягти себе й родину, як уберегти дітей, щоб вони не вмирали від хвороб, як ефективніше провадити господарство. Коротко, як модернізувати галицьке село,

як рятувати український народ. Перед початком Другої світової війни, в 1939 році, Союз Українок зберіг політичну незалежність та соборний характер. Відділи Союзу Українок постали при організаційній допомозі дружин священників, учительок та міської інтелігенції. Але найважливішу роль у праці відділів відігравали селянки.

Тому то, хоч в половині 1930-их років спроби міжнародної співпраці не мали успіху, хоч всі рухи за мир та міжнародну співпрацю зазнавали поразки, і більшість жіночих організацій перетворювались у допоміжні комітети обмеженої добродійної діяльності, на західних землях України Союз Українок все ж таки досягнув найширшої стадії свого розвитку. Незважаючи на те, що ідеологічні засади, на яких були побудовані демократичні рухи, зокрема ідеї здатності людства до самовдосконалення, прогресу, віри в освіту та виховання, свободи і пацифізму, попадали під обстріл, Союз Українок, який проводив ці кличі в життя, розрісся по галицьких селах, по волинських містах, по всіх осередках, де жили українці. Хоч усюди, навіть в самому демократичному таборі, жіночому рухові не надавали великої ваги, проте в українських громадах жінки відігравали значну громадську, а то і політичну роль.

Незважаючи на те, однак, яку роль українки відіграли у своїй громаді, їх праця лишалася непомічена в описах праці громад. Це звичайно стається тому, що дослідники того часу звертають увагу в першу чергу на національне питання. Вони не додають, що для українців, а зокрема для українських селянок, участь в українському національному русі давала надію на економічний та суспільний розвиток.

Цілий етос європейської культури ставить наголос на вищість духовних вартостей над матеріальними благами. Література націоналізму, закорінена в романтизмі, релігійній екзальтації та в ідеалістичній філософії, подавала письменникам, ораторам та взагалі громадським діячам мову самопосвяти. З тої причини і ми сьогодні часто переочуємо, що модерний націоналізм сприйнятливий саме тому, що дає надію на краще завтра — економічне, суспільне і політичне.

Союз Українок не лиш подавав програму на краще завтра, але у своїх відділах по селах та містах провадив таку діяльність, яка мала конкретні, хоч часами і малі, позитивні наслідки.

Може декому видатись дивним, що саме в Галичині, і саме в поколінні, в якому ще сильні були і особистості, і впливи греко-католицького українського духовенства, зросла найсильніша незалежна світська практична жіноча організація. Та насправді з архівних досліджень виникає, що духовенство України, особливо на її західних землях, в XIX столітті створило та розвинуло громадські організації. Для духовенства, як для інтелігенції, яка, до речі, виростала з духовенства, роля жінок, як і чоловіків, не звужувалась до домашнього життя, а повинна була охоплювати працю в церкві та в громаді.

Причина розвитку Союзу Українок лежить таки в економіці. Польща після Першої світової війни, після придушення Західньо-Української Народної Республіки та поразки Української Народної Республіки, була бідною державою. Свої обмежені економічні ресурси навряд чи хотіла вона віддати українцям, національній меншості, яка вперто боронила своїх прав і своєї національної гідности. Українцям ніхто не збирався допомагати, і галичани були здані на власні сили.

Галицьке село не мало багаті на чорнозем землі. Не мало воно й інших природних багатств. Єдині продукти, які село могло продати за валюту — це яйця та молочні продукти. Ця частина селянської економіки була в жіночих руках. Хоч в Галичині ще в XIX столітті була розвинута кооперація, кооперативи не охопили галицького села. Війна змусила жінок до самостійного провадження господарства. Кооперативам була потрібна співпраця жінок. Кооперативні товариства були зацікавлені в тому, щоб селяни продавали товар кооперативам, а не приватним крамницям чи торгівцям. Тому чоловіки не виступали проти жіночих організацій та не насміхались з них, як це часто буває. Навпаки, вони навіть заохочували жінок вступати в жіночі товариства та організувати їх.

Жінки організувались самі, і твердо боронили незалежності своєї організації. Союз Українок розгорнув практичну діяльність, і тим здобув собі прихильність жінок усієї громади. У сільських гуртках Союзу Українок жінки вибирали свій провід. Вони розділювали поміж членів завдання здобути потрібні знання, щоб поліпшити свою працю у ділянці провадження господарства, птахівництва, молочарства, охорону здоров'я та запровадження нових форм городництва. Гурток Союзу Українок часто спільно купував машинки для домашнього господарства, як от м'ясорубки та різні баняки, на яких селянки вивчали більш складні способи куховарства. Вміння варити складні страви приносили грошову користь, бо така жінка могла легше знайти працю в місті. Частіше гурток спільно купував термометр та різні ліки, потрібні особливо в місцевостях, де не було на місці лікарської опіки. Союз Українок організував курси куховарства, крою та шиття. Жінки творили свої кооперативи, а згодом розгорнули сітку різних курсів.

В першу чергу, Союз Українок виховував в своїх членів віру у власні сили. Дрібною працею в гуртках Союз демонстрував, що кожне село може поліпшити життя своїх родин. Створивши сильні та самостійні сільські клітини, Союз Українок влаштовував окружні з'їзди та створив сильну центральну організацію.

Жінки організували дитячі ясла, гуртожитки для учнів середніх шкіл, дешеві кухні по містах, відпочинкові табори для бідніших дітей, медичні та юридичні консультації й різні курси практичних наук. Та головним досягненням Союзу Українок було зрозуміння важливости політичної праці та політичної ролі жінок. На сходинах, з'їздах, вічах, на окремо

Конгрес в Станіславові в 1934 р. Перед трибуною зліва: Андрій Павлій, Амелія Рубель, Олена Кисілевська, Євгенія Макарушка, Мілена Рудницька, Олена Шепарович, Єлисавета Станько, Марія Біляк.

Congress of Ukrainian National Women's League. Stanyslawiw, 1934. Fr. l.: Andrij Pajij, Amelia Ribel, Olena Kysilevsky, Evhenia Makarushka, Milena Rudnycky, Olena Sheparovych, Elysaveta Stanko, Maria Bilak.

влаштованих величавих святах української селянки, жінки висували політичні теми, політичні домагання, обговорювали державні питання. Домашня господиня перестала бути жіночим ідеалом, на її місце прийшла політично свідомо і віддана громадській роботі жінка. Члени Союзу Українок вважали свою діяльність важливим громадським обов'язком, а не другорядною добродійною чи жіночою діяльністю, яку можна кожночасно залишити. Жінки включались у політичну працю, стояли ночами, щоб забезпечити право голосу, боронили право на українську школу, висилали своїх делегаток закордон, щоб ті розповіли про долю українців.

Жінки нав'язували особистий контакт між собою, при чому багато жінок з містечок щотижня виїжджали на село допомагати в організуванні сільських гуртків. Велику роль в організаційній діяльності відіграла преса.

Головні жіночі журнали того часу були "Жіноча Доля," призначена для загальної читача, особливо для селянок, і "Нова Хата," багатолітострований журнал для міської жінки. Цей журнал велику увагу звертав на те, як пристосувати народне мистецтво до модерного мешкання. Після 1936 року виходила газета "Жінка" для всіх членів Союзу Українок, яка розглядала життя жінок та їхні щоденні потреби.

Олена Кисілевська, редактор та видавець "Жіночої Долі," успішно вела боротьбу з низьким рівнем життя по селах та з паралізуючим фаталізмом загумінкового життя. Вона доводила селянкам важливість участі у виборах такого посла, який розуміє потреби країни. Якщо селянка буде байдужа до виборів, то життя в селі не стане кращим. Кисілевська вживала приступні аргументи, щоб переконати своїх

читачок, що якщо вони не виберуть власного посла, який знає, що селянці потрібні вищі ціни, щоб продати кури та заробити додаткові гроші, то ціна на кури залишиться низькою і діти селянки не матимуть потрібних грошей, щоб здобути освіту. Отже тому що мати не голосувала за свого посла, діти залишаться бідними.

Кисілевська не обмежувалась політикою та економікою. Вона подавала практичні поради, як вирощувати городину, неприйнятну на Україні, як варити доступні продукти більш видайно і які нові страви корисні для здоров'я. Деякі поради з 20-их років досі звучать модерно, зокрема поради, як шити теплий одяг дітям, набиваючи його тоді ще легко доступним пір'ям; як доварювати каші у власній парі в ізольованій коробці, заощаджуючи паливо, як заохочувати дітей бути більш незалежними та як привчати хлопців до хатньої праці в кухні.

"Нова Хата," використовуючи народне мистецтво до модерного смаку, допомогла міській жінці зберегти зв'язок з селом, а разом з тим з рідним народом. Створивши ринок для килимів, різьби, сучасних меблів з народними мотивами, кераміки, тканин та вишивки, Союз Українок сприяв можливостям кращого заробітку селян. При допомозі Союзу Українок створились кооперативи, які торгували творами народного мистецтва. При Союзі Українок також розвивалась праця таких мисткинь як сестри Кульчицькі, Ольга та Олена.

Жіноча преса і Союз Українок виховували в українській жінці гордість та віру у власні сили. Союз Українок і його видання навчили українську жінку, що її життя і її вчинки мають вплив на долю цілого народу, що вона не є ізольована від держави, і що

спільно з іншими жінками вона може вирішувати економічну, громадську, а то й політичну долю свого села і свого народу. Тяжкі економічні відносини, польська політика, яка обмежувала можливості розвитку та освіти усім українцям, зріст сталінського терору, який поховав всі надії на еволюцію Радянської України у самостійну, самовистачальну державу, зріст німецького мілітаризму та фашистських ідеологій не змогли перекреслити оптимізму жінок та їхньої віри, що тільки праця над собою таки може дати позитивні результати. Надії на велику поміч ззовні не було.

Створення Союзу Українок і організаційна співпраця Союзу із всіма іншими жіночими українськими організаціями поза теренами Радянської України зміцнила участь українських жінок на міжнародній арені.

Згідно з договорами, підписаними після Першої світової війни, Галичина та Волинь ввійшли у склад Польщі. Галичина, однак, мала перейти під контроль Польщі тільки на 25 років. Після того часу мали відбутися вибори та опитування населення, щоб вирішити волю людей. В намаганні хоч в якійсь мірі забезпечити дотримання принципів прав народів, великодержави Європи вимагали від держав Східної Європи, щоб ті підписали заповідки, що вони не будуть порушувати права національних меншин на свою самобутність. В додатку держави Європи також створили окремі міжнародні комітети оборони прав національних меншин. Ці комітети проводили свої власні з'їзди і наради, на яких обговорювалися проблеми, які не входили у круг праці офіційних держав.

Тому що жінки Галичини та Волині зуміли вибрати жінок до польського парламенту, які представляли інтереси українців, а особливо українок, українки при кінці 1920-их і впродовж 1930-их років брали дуже активну участь у міжнародних з'їздах Європи. Ця участь не обмежена жіночими міжнарод-

ними з'їздами, хоч міжнародні жіночі з'їзди давали українцям пляцдарм до міжнародної арени. Особисті зв'язки і досвід, які українські жінки здобули на жіночому форумі, були неоціненні для того, щоб зовнішній світ мав якусь уяву про Україну. На міжнародному політичному форумі українки вже виступили як освічені та загартовані політики, які зуміли поставити справу України на порядок дня. Галицькі і волинські жінки, використовуючи політичні можливості Польщі, під контролем якої вони перебували, та користаючи із контактів українських жінок у міжнародному жіночому русі, намагались втримати зацікавлення зовнішнього світу українськими справами.

В 1927 році до сенату обрано Олену Кисілевську, яка була організаційною референткою Союзу Українок. Їй багато завдячуємо у поширенні Союзу Українок по селах Галичини. Кисілевська, за професією учителька в Коломиї, говорила, поводитись та виглядала як типова "бабцьовата" жіноча активістка минулого віку і завжди обороняла права жінок у родині і в країні, не вживаючи термінології емансипанток. Не звертаючи уваги на моду, на фігуру, на зовнішні форми, вона не загрожувала ані жінкам, ані чоловікам своєю зовнішністю і своєю поведінкою. Вона їздила по Америці, Канаді і Європі — в Америці у неї був брат, а в Канаді син — і всюди говорила про те, як живуть українці на Україні і в країнах Східної Європи, допомагають у створенні жіночих організацій у всіх країнах поселення та у збиранні потрібних фондів.

Своєю участю у галицькому та міжнародному жіночому русі, Кисілевська неутрализувала атаки на жінок-активісток, що ці, мовляв, радикали. Її консервативні політичні погляди і те, що вона кожному нагадувала прототип власної бабусі, уможливлювали Кисілевській організувати жінок по цілій Галичині та представляти українських жінок на міжнародних форумах.

Продовження в наступному числі

З ПОЖОВКЛИХ СТОРІНОК ПРЕСИ

ЖІНКИ З'ЄДНУЮТЬ НАРОД

Жінки з'єднують народ. Покинчена недавно в Лондоні кондеренція англійсько-індійська "Круглого стола" не могла довгий час дійти до згоди через недостачу порозуміння між індусами-буддистами та індусами-магометанами. Тільки жінки, що були в складі делегації, були за повною згодою обох вір одної нації.

Перша магометанка, Shah Nawaz, заявила: "Перейшов уже час промов. Надійшов час праці. Прошу вас, подумайте над тим, що наш успіх залежить від порозуміння між індусами обох релігій. Як получимося, то видержимо. Як останемо розділені — впадемо. Ми брати з крові і кости: один і той сам народ, вродилися на тій самій землі, живемо побіч себе, працюємо разом. Взиваємо вас усіх, панове, в

імені жінок Індії і закликаю до порозуміння. Як сестри — бажаємо, як дочки — просимо, а як матері — жадаємо вашої згоди".

Пані Суббараян, індуска, зложила таку декларацію: "Як подумаємо про будуччину, то мусимо тут дійти до згоди! Як жінка, я впокою перші думки дітям і будучим поколінням. Кожний вислід спільного діла забезпечить будучим поколінням кращу долю від нашої. Мусимо все зробити, щоби відсунути все те, що нас розділює. Благаю вас, памятайте про вашу відповідальність!"

Індійська історія запише отсі памятні слова індійських жінок патріоток, що добивалися єдності свого народу.

("ЖІНОЧА ДОЛЯ", 15 ЛЮТОГО 1931)

СЕЛО МОЄ УГОРНИКИ

Управа Союзу Українок в селі Угорники в 1935 році. Друга справа — голова — Ірина Ганушевська, друга зліва — Софія Остапович.
The Board of UNWL in the village of Uhornyk, 1935.

Сорок сім років проминуло від часу, як я виїхала зі села, в якому росла від 6-22 року життя. Здавалося б, час короткий, але за тих 16 років моєї молодості я зазнала великого щастя, якого людина в місті не може мати. Я пізнала і безмежно полюбила українське село в повноті його краси, традицій і доброти людей.

Будучи в Україні минулого року, я вибралася в рідне село. Люди довідалися, що я приїжджаю і просили прийти та поставити першу цеголку під будову нової церкви. Стара була спалена, тільки дзвіниця залишилася. Не знала я, що мене чекає і ніколи не сподівалася такого сердечного привітання. Ціле село вийшло вітати: старші, які мене і нашу родину пам'ятали, і молодші, яким розповідали про священика з родиною, що все своє душпастирське життя віддав для просвічення села. Вийшли люди святочно вбрані з квітами, вишивками, а старенька пані з давнього Союзу Українок привітала мене хлібом і цукром на чудово вишитім рушнику. Після святочної церемонії ми молилися і співали. Здавалося, що так, як колись, ціле село — це один хор на чотири голоси. Опісля відбулася зворушлива зустріч у читальні, в якій колись я з братом ставили не одну виставу. Запитанням та співам не було кінця. Тяжко описати ті пережиті зворушливі хвилини. Та прийшов час, і треба було знову покинути рідне село. Так чітко пригадалися переживання виїзду на еміграцію. Тепер я неначе знову виїжджала на еміграцію, покидаючи рідні сторони.

Ірина Руснак ставить першу цеглу на будову нової церкви в Угорниках (серпень 1990 р.).
Iryna Rusnak places first brick launching the building of a church in the village of Uhornyk, 1990.

Не забрапо багато часу надумуватися, коли мій чоловік запропонував мені поїхати ще раз. І за два місяці я знову поїхала на Україну.

Яке було моє здивування, коли побачила в моєму селі вимуровані стіни нової церкви. Сказали, що майстри мурують, а старші жінки подають цеглу. Так, тільки в єдності можна досягти того, до чого прагнемо.

В тимчасовій каплиці правилася Служба Божа. Діти, хлопці і дівчатка стояли довкруги тетраподу і тримали лелійки. Маленька, може трирічна дівчинка вистояла цілу співану Службу Божу, святочно тримаючи лелійку. Пригадалися діточі літа, маївки з лелійками і співи в церкві та прекрасні гаїлки. Яке чудове та свідоме село, що хоч тільки п'ять кілометрів від міста, не втратило характеру українського села. Похвалилися, що цього року приготували у двох селах 200 дітей до першого Св. Причастя. Під час різдвяних свят ходили з вертепом і колядою.

Мала я зустріч із старшими, знову в читальні, а молоді попросили мене зустрітися з ними і на перекуску. Серце радіє, що та молодь, виховувана в комуністичному дусі, зовсім його не має, а навпаки, свідомо і повна ідей та надії на краще завтра.

З піднесеними душевними думками верталася я до Америки та рівночасно із журбою про майбутнє нашої Батьківщини і тих молодих людей, які завзято обіцяють боронити прав свого народу.

Ірина Руснак

ГІСТЬ РЕДАКЦІЇ

До редакції завітав доктор мистецтвознавства, Дмитро Степовик. Наш гість, старший дослідник з Інституту мистецтвознавства, фолкльору та етнографії імені Максима Рильського Академії Наук України в Києві. Від жовтня 1990 року д-р Д. Степовик перебуває у відрядженні в Америці на запрошення управи і дирекції Українського Музею у Нью-Йорку. Дмитро Степовик 1938 року народження, закінчив Київський університет і аспірантуру Академії Наук України. Написав 12 книг з історії української гравюри, іконографії, українського мистецтва першої половини XIX століття, болгарського мистецтва. На запрошення наукових установ виступав з доповідями про давнє мистецтво України як в Україні, так і за її межами — у Болгарії, Литві, Польщі, Німеччині, Італії, Канаді, а тепер у США. Стаття про Василя Корчинського написана на прохання "Нашого життя".

Дмитро Степовик.

Dmytro Stepovik.

ДМИТРО СТЕПОВИК

ВИТИНАНКИ ВАСИЛЯ КОРЧИНСЬКОГО

Відродження України — це факт сучасної історії. І хоч українці мали не одне відродження, кожне з них не схоже в деталях на інше. Але мета всіх відроджень була спільна в усі віки — здобути або повернути Богом дане право вільно жити і вільно розвивати "Божу іскру" творчості, яка закладена в кожній людині. Стан народного мистецтва може бути непоганим показником життєвих творчих сил тієї чи іншої нації. Коли в людей пропадає бажання робити власними руками досконалі, гарні речі, це є небезпечним симптомом, що в суспільстві щось негаразд, яким би добробутом це суспільство не втішалося. Сьогодні ми бачимо в Україні щось протилежне. При великих нестатках буквально всього, що необхідне для налагодження нормального побуту, у перших верствах людности зростає жага до творчості, до заховання і впровадження у побут традиційного, народного, українського.

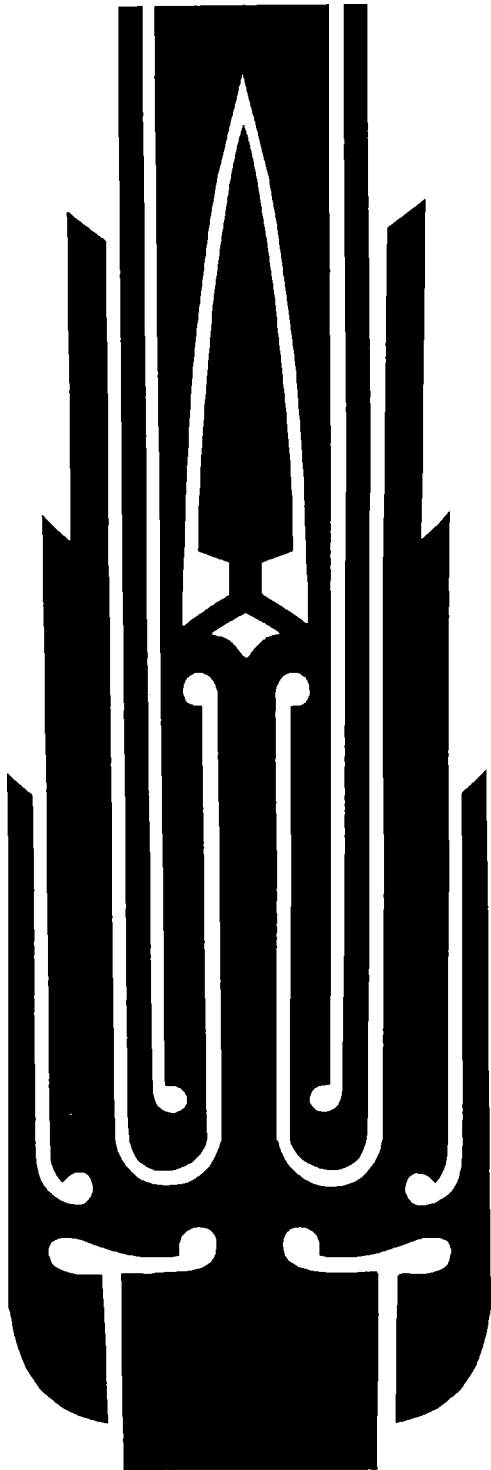
Свого часу приймалися гарні, велемовні "постанови партії й уряду" про розвиток мистецьких народних промислів, а на ділі ці промисли душилися економічно й ідейно. Солоденькі розмови про красу народного мистецтва тривали на тлі висміювання усього українського як "хуторянського", "повзучо етнографічного", "національно обмеженого", "примітивного" і навіть "націоналістичного"; так що й вишитої сорочки на люди не вільно було одягти. Всупереч цьому відкритому і прихованому моральному тискові на національну свідомість, багато народних

майстрів, родин, сіл плекали традиційне народне мистецтво. Сфера творчості народних майстрів була звужена, але не знищена, не витравлена з побуту і свідомости.

Фактично ніколи, навіть у страшний голод 1932-1933 років, навіть у війну 1941-1945 років, не переривалася традиція розвитку народної вишивки — вишиваних рушників особливо, бо якраз у них сплелися "любов і журба", червоне і чорне. Нині, наприкінці XX віку, спостерігаємо відроджене явище — відновлення рукоділля, яке, здавалося, втрачене навіки: лозоплетіння, соломоплетіння, мініатюрної різьби по каменю, витинанки, малювання на склі і багатьох інших галузей народного мистецтва. Виставки кінця 80-их років у Києві і багатьох крайових містах принесли чимало радості тим, хто був "похнюпив носа" з приводу занепаду народности в українському мистецтві: за поновлення забутого, знищеного, витравленого узялося молоде покоління, й узялося з таким ентузіазмом, якого ніхто не сподівався!

Відродженські сили, що зануртували у народі, виявилися не тільки в політичній боротьбі у стінах Верховної Ради, в демонстраціях, у голодівці студентів, — вони виявилися також у поступовому піднесенні народного мистецтва. До його джерел сьогодні повертаються не лише народні майстри з природи, а й професійні мистці. Один з них — маляр і графік Василь Корчинський. Він більш відомий в Україні як провідний майстер мистецтва витинанки, яка набуває

"Тризуб". Витинанка Василя Корчинського.
"Tryzub" (Trident). Paper cutout by Wasyl Korchynsky.

все більшого розвитку і поширення, хоч ще недавно здавалося, що витинання візерунків з білого й кольорового паперу занепало назавжди. Корчинський — один з небагатьох майстрів витинанки, що працюють нині в столиці України Києві. Графіка й малярство, які Корчинський студював у Київській філії Львівського поліграфічного інституту, хоч і займають у його творчості поважне місце, все ж таки поступово відходять на другий план у порівнянні з витинанкою, яка стала його справжнім покликанням.

В українському народному мистецтві узвичаєний поділ на чоловічі й жіночі галузі творчості. Різьба, метал, тиснення на шкірі — традиційно чоловічі заняття; вишивання, ткацтво, декоративне малювання, витинання — традиційно жіночі. Проте в Україні цей поділ умовний, бо знаємо даровитих чоловіків — вишивальників, писанкарів, ткачів, а також жінок, які досягли визнання у гончарстві, різьбі, виробках з металу тощо. Василь Корчинський полюбив традиційно жіночу галузь мистецтва — витинання. Його інтуїтивне відчуття орнаменту, символіки елементів, які становлять цей орнамент, поєдналося з тонким опануванням руху ножицями, безпомільним знанням пропорцій, законів симетрії і ритміки.

Коли я вперше побачив витинанки Василя Корчинського, то зауважив собі, що його органічне уміння єднати геометричні, рослинні і тваринні (чи так звані зооморфні) елементи в одній композиції подібне до того, що я бачив і запам'ятав з дитинства у моєму краї (я народився у південній частині Житомирщини), де у 40-50-ті роки ще була дуже поширена витинанка, особливо різдвяно-великодньої тематики. Потім я дізнався, що Василь народився і провів дитячо-юнацькі роки в сусідній Вінницькій області. Отже, у двох суміжних краях Правобережної України побутувала подібна (може, не в усіх випадках ідентична) система орнаментів, яка застосовувалася як у витинанках, так і у вишивці та інших видах народного мистецтва.

Василь Корчинський народився 1955 року в селі Вовчок Бершадського району на Вінничині і був четвертою дитиною у хліборобській родині Леонтія й Оксани Корчинських. Ще перед школою він пройшов "академію", яку звичайно проходять сільські діти, — "академію" спілкування з природою на пасовиськах, в галях, верболозах, а взимку на ковзанці по снігу і кризі. Влітку, чекаючи на батьків з поля, він сидів на призьбі під хатою і дивився на тіні від дерев, від тичини з горшками і макітрами. На пасовиську лягав горілиць і спостерігав, як рухаються хмари, утворюючи на краях дивовижні профілі, схожі то на обличчя старців, то на лапаті дерева, то на якихось чудернацьких тварин. Природа розвивала у хлопця уяву і фантазію, а тяжів він більше до контурів, до ліній і площин. Не фантастичні іграшки, не кольоровий екран телевізора формували його естетичне чуття, яке виявилось пізніше, у роки зрілості, а скромний побут бідної сільської родини. Василь

згадує, що йому приносили радість зовсім непримітні хатні події, такі, наприклад, як вибілювання хати перед Паскою і Різдом. Йому подобався запах білої глини з вогких стін. Знімалися ікони-образи, старі світлини родичів, вишиті рушники. Усе це можна було побачити зблизька, витерти від порохів. Але найщасливішим моментом, за словами Василя, був той, коли при поновленні хати від країв полиці, від мисника мати відщеплювала паперові витинанки. Він розглядав їх, обережно скопійовував опівцем на папір візерунки. Мама показала йому, як треба витинати, — склавши аркуш удвоє або вчетверо, а не повторювати орнамент на незігнутому папері.

Після школи й служби у війську Василь поїхав до Києва; працював на будівництві і вивчився на зварювальника. Атмосфера Києва береже в собі багато таємниць, які доступні далеко не кожному. Вона, ця атмосфера, пізнається серцем і розумом тієї людини, яка шукає не забав великого міста, а духовности, вікових традицій культури народу. Василь пізнав цю атмосферу в Софії Київській, Кирилівській та Андріївській церквах, на пагорбах Києво-Печерської лаври. Він часто відвідував музеї і виставкові зали, особливо приглядаючись до творів народного мистецтва. Якось на одній з таких виставок він зустрів відому мисткиню-монументалістку, ученицю славного Михайла Бойчука Галину Зубченко. Вони разом оглядали розписи, кераміку, вишивки, скло, а коли дійшли до витинанок, то Василь признався Галині, що особливо любить це мистецтво і в дитинстві пробував сам витинати. "Ну, що ж, поспробуй, якщо досягнеш такого рівня, як оцей, що на виставці, тоді можна сказати, що ти художник", — стримано порадила Галина Зубченко. Вона, як мисткиня з великим досвідом, знала, що одного бажання і одних спроб у дитячому віці мало, щоб стати майстром. Багато бажать творити, але успіх приходить тільки до талановитих, вольових і безмежно працелюбних. Василь Корчинський, на щастя, виявився людиною, яку Бог обдарував саме цими творчими рисами вдачі.

Того ж вечора він узяв ножиці, приготував папір і почав витинати. Багато попсував паперу, притупив ножиці, поки рука не звикла вірно і точно вести лінію, а очі не навчилися розрізняти досконале від недосконалого. З допомогою Галини Зубченко молодий зварювальник увійшов у коло київських мистців, став бувати у їхніх майстернях. Став пробувати свої можливості у малярстві і графіці, відвідував мистецьку студію. Галину Зубченко вважає Василь своєю вчителькою; вона передала йому традиції і дух школи великого Михайла Бойчука. Василь допомагав їй у мозаїчних творах, опанувавши непросту, але захоплюючу техніку мозаїчного малярства. 1982 року він поступив на вечірній факультет Київської філії Львівського поліграфічного інституту імені Івана Федорова, на відділення графіки, де навчався п'ять літ. Як дипломний твір він узявся виконати ілюстрації до повісти клясика української літератури

*Витинанка Василя Корчинського.
Paper cutouts by artist Wasyl Korchytsky.*

ПОЕТОВА СЛЪОЗА

В дрімучий ліс давним-давно колись
 Поет свою сльозу на крилах вій приніс,
 І де берези буйно розрослись,
 З його сльози озера розлились.
 В них — глибина. Не видно зовсім дна,
 Навколо жевріє калина тут рясна,
 Співають Мавки Лесині пісні.
 Вона ж, як і Волинь, вічно жива,
 Із рос збирає сяючі слова,
 Складає вірші, щоб добро будить,
 Щоби без нього не могли ми жить.
 Плету вінок. Навстріч до Лесі йду,

До ніг її волошки покладу,
 Я знаю, Леся вміє і за мить
 Навчити нас із зірками поруч жить.
 Щоб батьківщина вічною була,
 Щоб у душі купава в нас цвіла,
 Краплину сонця щоб їй кожен ніс,
 Плекав поля, беріг зелений ліс.
 Озер свічада... Золоті піски,
 Волині владарюють тут казки,
 Тут небо на землі відпочива
 І сяють в росах вічності слова.

Михайла Коцюбинського "Тіні забутих предків". Не легко було Василеві прийняти рішення, але все ж таки його прийняв: виконати ті ілюстрації в техніці витинанки! Завдання тяжке, складне творчо і фізично — передати образи персонажів, події, середовище у такій суто декоративній галузі мистецтва, як витинанка. І незвичність техніки виконання, і уміння та винахідливість, виявлені студентом інституту Корчинським, зумовили найвищу оцінку, яку він дістав за свою дипломну працю.

Уже четвертий рік, як Василь закінчив інститут. Він професійний мистець у малярстві і графіці. Елементи професійності виявляються також у його витинанках останніх років: вони стали прецизно виробленими, клясично зрівноваженими в композиції. Проте у них ясно присутня народна українська основа. Вона виявляється насамперед у мотивах орнаменту, поширеного у центральних областях українського Правобережжя (Південна Київщина, Черкащина, Поділля), відтак у певній рівновазі геометричного, рослинного і тваринного елементів та у тенденції до подовжених форм і провіттів між ними.

Витинанка за своєю природою є мистецтво декоративне. Отже, вона промовляє до нашого естетичного почуття не сюжетом, а мовою ритміки, пропорції, лінії, площини і контрасту. Але ми не помилимося, коли скажемо, що витинанки Василя Корчинського мають свої "теми" — і в першу чергу християнську тему. Хрест як домінанта його витина-

нок часто повторюється у різних формах. Друга "тема" — це дерево життя, яке має багатовікову історію в українському декоративному мистецтві. Інші "теми" — зорі, сонце, куполи церкви, зерна, тризуб, писанки, квіти. Усе це близькі для розуміння і благородні у своєму символічному значенні "теми" (ми беремо це слово в лапки, бо тут є щось більше за тему в картині чи гравюрі). І вони вирішені майстерно, у стилі традиційних українських орнаментів, цікаві в кольориті (Василь Корчинський витинає на чорному папері, але розгортає витинанки на кольорових підкладках усіх барв веселки, переважно теплих відтінків).

В Україні мистцеві, який працює в національній традиції і християнській тематиці, ніколи не було легко дістати визнання, домогтися привілеїв і тим більше — утримувати матеріально себе і родину зі своєї творчості. Але талант може пробити собі дорогу до сердець людських і в подібних умовах. Василь Корчинський зумів пробитися своїми творами на виставки, причому його знамениті витинанки закуплені міністерством культури України для державних музеїв, Спілкою художників України, музеєм етнографії й художнього промислу Академії Наук України.

Молодий і талановитий мистець і громадський та релігійний діяч Василь Корчинський уособлює покоління, яке будує нині фундамент нової і трохи щасливішої, ніж вона була дотепер, України.

ПІЗНО

Дзигар ударив раз і замовк... Сумно одбивався сей гук в серці жінки, що сиділа за столом над розкритою книжкою. Вона вже давно сидить над книжкою, але не читає, погляд її дивиться в просторінь, на змарнілому обличчі смуток і покірне ждання, чорне убрання і гладко причесане волосся, чорне, з чималою сивизною, надають жінці чернечий вигляд. Коли б хто порівняв її тепер з тим великим портретом, що висить тут же в салоні на стіні, то навряд чи догадався б, що ота пишна красуня в бальовій сукні з погордливим усміхом на коральових усах, з буйними кучерями над мармуровим чолом і ся пов'яла, зжурена жінка — одна й та сама особа. Сама жінка давно вже привикла дивитись на той портрет об'єктивно, мов на картину або портрет незнайомої особи. Тільки все ж не могла вона привикнути до того тону, з яким її чоловік говорить перед гостями: "Як би ви думали, чий се портрет?" і, натішившись ваганням гостей, вимовляв: "Се моя жінка! ха-ха!" Сей короткий сміх просто вражав украй серце його жінки.

І згадує вона, як бувало її перший чоловік говорив ті самі слова: "Здумайте собі, се моя жінка!", але то говорилося так, що кожний бачив, як безмірно вище стояв оригінал від портрета в думці того, хто вимовляв ті слова. Бідний той перший чоловік, як він її любив, — ні, він ледве смів любити її, він молився на неї. Вона тепер часто спогадує той погляд, з яким він стежив за нею, коли вона бувало летить в танці, сіяючи очима і діамантами. Тільки тепер вона розуміє тую старанню ховану тугу, що часом все ж таки пробивалась в тих глибоких очах. Бідний чоловік! *C'est une bonne pate!*¹ от найбільша хвала, якої він вдостоювався від своєї блискучої дружини. Вона дозволяла йому любити себе і вважала се за велику ласку. Коли він умер, вона була ще гарна, — *une femme de trente ans*,² — настільки гарна, що могла зчарувати молодого доцента, свого теперішнього чоловіка.

О, сей уже не був *bonne pate!* Врешті жінка йому не давала ніякого прізвища, вона не розуміла його натури, спочатку він любив її — вона була ще гарна — і тоді немов хотів добрати усіх способів, щоб вона не була гарною, йому хотілось, щоб вона укупі з ним сиділа над політичною економією, робила переклади для нього, вона ніколи не могла зрозуміти, навіщо йому се, коли найшлось би багато далеко кращих перекладачів, аби він захотів. Балів і танців він не любив, але він не заважав їй ходити на них, тільки, бувало, з великим юмором розказував, як його жінка "блистає!" Ох, той юмор, — сей чоловік ради юмору і рідної матері не пожалував би. Сей чоловік не

стежив за нею сумними очима, поки вона танцювала до білого світу, ні, він просто сидів дома за книжкою або у товариша за розмовою і стрівав її словами: "А! ти вже вернулась? Хіба вже пізно?" — "Моя жінка вільна розпоряджувати своїм часом, як хоче", — говорив він бувало, і широко прикладав се правило до самого себе. Жінка що-раз раніше верталася з балів, а потім зовсім перестала їздити на них. Потроху вона перейняла чорне убрання і гладке чесання волосся від чоловікової сестри, молоді панночки, про яку, бувало, чоловік каже, що вона ідеал жінки, але ся зміна помогла тільки тому, що пан перестав пізнавати свою жінку в тому великому портреті, що висів на стіні. Чоловік її мав чималий вплив межі молоддю. Не раз було каже, вертаючись пізно додому: "Пізенько! ну, нічого, треба ж просвіщати молоде покоління, дарма, що аж горло болить, стільки я його дер сьогодні, — цей же красномовність не марно пропаде!"

Пані професорка (чоловік її вже став справжнім професором) надумала урядити у себе журфікси для молоді... Але то вийшли справжні "журфікси" і довго служили темою для дотепів пана професора: "Се було в ті часи, коли моя пані була Аспазією". Се значило, коли були журфікси. Нема що й казати, що се тривало не довго. Одного разу жінка попросила чоловіка сказати, які книжки треба читати для того, щоб набути відомостей по політичній економії, — він засміявся і одповів: "Перше всього треба які-небудь книжки читати, окрім романів Рура... а врешті прочитай "Капітал" Маркса по-німецьки, коли хочеш..." Такі і подібні фрази перекидалися в думці бідної жінки в той час, як сиділа вона над розкритою книжкою, при тому як живе ставало перед нею обличчя її чоловіка з тонким усміхом на устах і з безжалісним юмором в іскристих карих очах... Дзигар пробив уже й два і три, а чоловік не вертався. Врешті, коли стрілка от-от мала торкнутись до чотирьох, задзвенів дзвоник і жінка хутко побігла одчиняти двері, не ждучи слуги.

— Боже, як пізно, — сказала вона чоловікові з ніжним докором, — ну, як таки можна так нищити своє здоров'я... — і довго вона говорила йому на сю тему. Чоловік дослухав, потім позіхнув і сказав: "все осе дуже чуло сказано, але не до речі, а от перше слово було до діла, — справді вже пізно — *ergo*, я йду спати, добраніч!" і, гречно вклонившись, пан професор подався у свій кабінет.

1. Він добре збудований. *P.*

2. Жінка тридцяти років. *P.*

ЖУРНАЛІСТКИ

Порівняно недавно в Америці була заснована добродійна неприбуткова фундація, метою якої є сприяти жінкам, котрі працюють у журналістиці по всьому світі. Її назва — International Women's Media Foundation (IWMF), себто Міжнародна фундація жінок у засобах масової інформації. Наприкінці минулого року у Вашингтоні фундація відбула свою першу конференцію, в якій взяли участь журналістки з 57 країн світу.

Завданням фундації є встановити мережу жінок, які працюють в журналістиці, вести обміни, освітні програми для поліпшення кваліфікацій, і взагалі — як пояснила основниця фундації Філіс Камінська — підтримувати на дусі, заохочувати й інформувати у професійних справах журналісток світу.

На своїй першій конференції фундація відзначила нагородою "За хоробрість у журналістиці" чотирьох жінок: колюмбійку Марію Дузан, яка пише про торгівлю наркотиками в її країні; румунку Флоріку Іхім, яка працює в опозиційній газеті; гаїтянку Ліліян Пол, кореспондентку Радіо Гаїті, яка була ув'язнена за свої виступи проти уряду; американку Карайл Мерфі, яка протягом місяця, ховаючись у Кувейті, писала репортажі для газети "Washington Post" про агресію Іраку.

Українським журналісткам не зашкодило б увійти в реєстр IWMF, ознайомитись з досвідом колеґ в інших частинах світу і ознайомити їх зі своїм. Нині в українській журналістиці — як в Україні, так і в діяспорі — жінки становлять високий відсоток персоналу, правда, не завжди на найвищому рівні головного редактора або видавця. Подібна ситуація помітна і в інших частинах світу, про що й розказували учасниці вашінгтонської конференції.

Фундація відзначила перших чотирьох журналісток за хоробрість. Кандидатів на цю нагороду не бракуватиме і для чергових конференцій, бож мається до діла з небезпечною професією. Як висловилася про це на вашінгтонській конференції нігерійка Амма Оган, "Нам треба вважати на заміновані поля, треба уважно дивитися, де ступаєш". І вона ще додала: "В деяких країнах є більше замінованих піль, ніж в інших". А Фрідом Гауз у своєму щорічному звіті подав, що у 1990 році 43 журналісти були убиті у 19-ти країнах, а 139 були поранені або побиті. Крім того Фрідом Гауз зібрав інформації про 814 випадків психологічних, фізичних і економічних утисків на журналістів у 91-ій країні.

Журналістки з третього світу (країн на шляху розвитку) дещо критично ставились у дискусіях до своїх колеґ-американок, закидаючи їм, що вони надто багато уваги присвячують новій техніці (різного роду апаратурі і комп'ютерам), якої у них вже і так багато, а не концентруються на справді важливих питаннях у своїй роботі, в той час як у третьому світі журналісткам доводиться працювати зі старомодною

ТАМАРА КОЛОМІЄЦЬ

Камінь пробила вона,
той камінь, що все переміг.

Леся Українка, «Кримські відгуки»

Цвіт ломикаменю дробить каміння,
А в мене ж не камінь — серце жіноче.
Проростає крізь нього живе коріння —
Слово твоє пророчче.
Цвіт ломикаменю дробить скелі.
А я ж не скеля — я тільки жінка.
Вибухає у тиші моєї оселі
Кожна твоя сторінка.
Вибухає гарячим і гордим цвітом,
Пророчить тривожне щастя...
Іду до вогню твого неофітом,
Як ідуть до причастя.

технікою і займатися такими справами як розбудова держави. Громадянам третього світу, а журналістам звідти і поготів, йдеться про те, що американські журналісти не досить цікавляться тим, що діється в країнах на шляху розвитку. Це можна б повторити і з точки зору України, що до якоїсь міри є країною третього світу, а може й "четвертого". Але для того треба, щоб журналістки з України (і українські журналістки з інших країн світу) брали участь у роботі IWMF.

Публіцистка Джорджі Анн Гаєр належить до порівняно малої групи жінок у будь-якому світі — першому чи третьому, яка довгі роки була закордонним кореспондентом американської преси і тепер, як публіцистка, далі пише про міжнародні справи. На вашінгтонській конференції IWMF вона доводила, що більше жінок-журналісток повинні спеціалізуватися на міжнародних питаннях, включаючи тут і справи екології, що, як показав Чорнобиль, має міжнародне значення. Жінки, сказала Гаєр, мають особливе відчуття до цих питань. Коли нагадаємо, що в українській пресі за місяць до аварії в Чорнобилі про безпеку реактора остерегла Любов Ковалевська (при тому наступивши на не одну з тих "мін" нігерійської кореспондентки), то муситимемо признати Джорджі Анн Гаєр рацію.

International Women's Media Foundation має місце для жінок, що працюють у засобах масової інформації в різних країнах світу. Українським журналісткам корисно було б бути у зв'язку з цією фундацією — як з особистих причин, так і для того, щоб звернути увагу міжнародних колеґ на те, що втертою фразою називаємо "нашою справою".

Адреса фундації така: International Women's Media Foundation, 1511 K St. NW, Suite 716, Washington, DC 20005.

Лев Олександрович

МАРІЯ САВЧАК

СЛОВА ПРИВІТУ ДРУГОМУ ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ З'ІЗДОВІ РУХУ

Достойна Президіє, Достойні Делегати й Гості Другого Всеукраїнського з'їзду Руху України!

Мені невимовно приємно, а передусім це велика честь для мене передати Вам привіт від Союзу Українок Америки — організації, яку я очолюю. Чи може бути більша честь, більша радість, як мати змогу передавати ці слова вітання саме тут, у столиці України Золотоверхому Києві.

Опинившись на еміґрації, ми з боєм спостерігали за нашою Батьківщиною. Бачили ми ті страшні роки фізичного і морального геноциду, русифікації, і дехто вважав, що з часом ми, єдині в діяспорі, залишимося з крихіткою національної свідомості. Однак нам пощастило стати свідками бурхливого відродження — такого відродження, про яке майже ніхто з нас не мріяв. Впродовж кількох місяців ми бачили, як Україна перейшла від стану заляканого животіння до гордого піднесення голови.

До календаря українських національних свят увійшла ще одна історична дата — 16-те липня, коли майже демократичний парламент України із старомодною ще назвою Верховна Рада УРСР переважною більшістю голосів проголосив Деклярацію про державний суверенітет України.

Яким будуючим є те, що в цей процес включилася молодь. Голодівка українських студентів звернула увагу цілого світу на Україну.

Я передаю Вам привіт від української американської жіночої організації, якій в цьому році сповнилося 65 років. Від початку заснування праця нашої організації є спрямована для потреб і добра української громади на місцях нашого поселення, а зокрема для наших сестер і братів на Україні. З метою збереження культурно-мистецьких надбань нашого народу ми заснували в Нью-Йорку Український Музей. Протягом 47 років видаємо кожного місяця український жіночий журнал "Наше Життя".

Коли постала можливість допомогти Україні, ми створили Фонд медичної допомоги дітям і молоді, які потерпіли від нуклеарного вибуху в Чорнобилі, а також Фонд Допомоги Україні. Ми плянуємо тепер таку програму, яка охоплювала б молодь України та допомагала б їй здобути освіту, щоб опісля вони, як науковці, чи професіонали своїм знанням чи професійною працею могли піднести рівень всіх ділянок життя України. Робимо все, що в наших можливостях, щоб допомогти Україні, щоб дати їй змогу засісти, як рівний і могутній партнер в колі інших народів світу. Це є мета, яка повинна просвічувати нам усім у праці.

Ще раз сердечно вітаю Вас та передаю Вам вислови нашого подиву і пошани. Вірю у сповнення пророцтва Батька Тараса, що

Встане Україна
І розсіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!

Київ, 25 жовтня 1990 р.

Дякую за Увагу!

Народний Рух України
Друге Всеукраїнське зібрання
25 - 28 жовтня 1990 р., м. Київ

ГІСТЬ

Прізвище Савчук
Ім'я Марія
Організація Союз Чувачкив Америки
Ряд 7 Місце 30 (Балкан)

МІСЦЕ ЗІБРАННЯ - ПІД ПІДАРОМ - ТОРЖАН ПІЛІСЬКИЙ

Зустріч в Києві. Зліва: Голова Союзу Українок Америки Марія Савчук, Голова Союзу Українок у Львові Оксана Сапеляк, Марта Данилюк — фінансова секретарка СУА.
A meeting in Kiev. UNWLA President Maria Savchak, President of UNWL in Lviv Oksana Sapelak, and Marta Danyluk — UNWLA's financial secretary.

Фото Р. Данилюк. Photo by R. Danyluk

Гості З'їзду.

Guests at the Conference.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

СТЕФАНІЯ ГНАТЕНКО

Різдвяна зустріч. Зліва направо: Варка Бачинська, голова 83 відділу СУА, Дарія Байко, адміністративний директор УМ, Марія Штогрин і Стефанія Косович.
Christmas Get-Together. Fr. l: Barbara Bachynsky, president of branch 83, Daria Bajko, Adm. Director of Ukrainian Museum, Maria Shtohryn, Stefania Kosovych.

Фото: Марія Шуст. Photo: Maria Shust

Відкриття виставки. (Сидять: д-р Богдан Цимбалістий, Євгенія Тріска, Марта Цимбаліста, Анна Рак, Дмитро Косович, стоїть: Володимир Пулишенко).
Exhibition Opening. Seated: Dr Bohdan Cymbalisty, Evhenia Triska, Marta Cymbalisty, Anna Rak, Dmytro Kosowych. Standing: Volodymyr Pylyshchenko.

Фото: Таня Тершаківець. Photo: Tania Tershakovetz.

РІЗДВЯНА ЗУСТРІЧ З ЧЛЕНАМИ ТА ПРЯТЕЛЯМИ МУЗЕЮ

2 грудня 1990 р. у приміщенні Народного Дому відбулася традиційна різдвяна зустріч, організована Комітетом придбання фондів управи Українського Музею, який очолює Тетяна Тершаковець. Буфет повністю приготували членки Комітету, їм допомагали членки СУА та управи і адміністрації Музею. На зустріч зібралося коло 150 осіб. Тетяна Тершаковець привітала гостей і надала слово д-рові Осипові Данкові, заступникові голови управи Музею. Користуючись з нагоди, що зібралося доволі людей, які знають і шанують довголітню працю членки управи Музею Любові Дражевської і з нагоди її 80-ліття, д-р Осип Данко привітав її квітами з ювілеєм та розповів про життєвий і творчий шлях активного члена української громади, журналістки. Схвильована приємною несподіванкою, вона подякувала за пам'ять.

У концертній частині програми прозвучала низка різдвяних колядок різних народів у виконанні ансамблю "Промінь" під керівництвом Богдани Волянської.

На закінчення програми відбулася льотерія, дохід з якої в сумі 19,186.65 дол. організатори льотерії передали адміністративному директорові Музею Дарії Байко. Льотерію організував 83-ій Відділ СУА, головою якого є Варка Бачинська. Дарія Байко щиро подякувала паням Відділу за їх самовіддану працю щодо організації льотерії.

НОВА ВИСТАВКА

16 грудня 1990 р. відбулося відкриття виставки народного мистецтва з нових надбань Музею. Виставка присвячена д-рові Богданові Цимбалістому, який в 1978-1990 роках був головою управи Українського Музею. Нова виставка експонує народний одяг, кераміку, різьбу по дереву та вироби з металю різних етнографічних груп України. Експонати були подаровані Музеєві за останні роки окремими людьми або закуплені українськими установами і приватними особами. Метою виставки було не лише представити красу народного мистецтва, але й показати людям, що їхні дарунки дбайливо збережені, і лише через малу експозиційну площу ми не можемо розгорнути великої постійної експозиції, достойної нашого мистецтва і нашої колекції.

Мала зала Музею була переповнена нашими прихильниками та членами. Новий голова управи Музею Тит Геврик відкрив виставку і надав слово заступникові іванні Рожанковській, яка розповіла про історію Українського Музею у Нью-Йорку та про вклад д-ра Цимбалістого в розвиток української культури в діаспорі і його вагомий внесок у створення і розвиток Музею.

Куратор виставки та автор тексту каталога Люба Волинець поінформувла слухачів про мету виставки, її експонати, значення народного мистецтва. На закінчення д-р Богдан Цимбалістий подякував усім організаторам виставки та гостям, які прийшли на відкриття.

Фото І. Рожанковська

СЛОВО НА ВІДКРИТТІ ВИСТАВКИ "НОВІ НАДБАННЯ", В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЇ

Мені випала честь і приємне завдання коротко розповісти про вклад у розвиток і розбудову нашої установи д-ра Богдана Цимбалістого як голови управи Українського Музею в Нью-Йорку. Підкреслюю слово "коротко", бо неможливо за кілька хвилин насвітлити довголітню, жертвенну, послідовну, безкорисну працю людини на такому відповідальному посту. Коли д-р Цимбалістий став головою управи, це, власне, були перші кроки Музею, що діяв два з половиною роки. Фундатором Музею є Союз Українок Америки, який купив і відремонтував приміщення та віддав його безкоштовно для вжитку Музеєві, подбав про влаштування і в перші роки переважно фінансував його діяльність. Основою колекції стала збірка народного мистецтва США, започаткована у 1933 р.

Після того, як США подбав про чартер і статут Музею, щоб створити широку громадську базу для існування і розвитку цієї нової культурної установи, 12 червня 1977 р. відбулися установчі загальні збори УМ, на яких вперше вибрано управу: головою стала Олександра Різник, а до управи увійшли також нечлени США. З деякими особовими змінами на загальних зборах 5 березня 1978 р. ця управа відбула дві однорічні каденції.

В той час Музей далі опирався на ресурси США та на велику допомогу його членок, зокрема Екзекутиви США.

Наші пошуки за людиною, що схотіла б очолити управу музею та символізувати його громадський характер, врешті увінчалися успіхом, коли д-р Богдан Цимбалістий погодився зайняти цей пост на загальних зборах 4 березня 1979 р. Напередодні загальних зборів у телефонічній розмові я запитала д-ра Цимбалістого, чи з уваги на місце замешкання поза Нью-Йорком він зможе виконувати свої обов'язки. Він потішив мене, що раз на місяць буде

приїжджати до Музею. Мене огорнув страх, бо знала, що потреби Музею вимагають багато більше. Дуже скоро мої побоювання виявилися зайвими. Д-р Цимбалістий, високоосвічена і справді культурна людина, широких професійних та громадських зацікавлень, поставився серйозно до свого обов'язку та виконував його надзвичайно компетентно. Часто бував у Музеї для полегдження поточних справ, відбув численні поїздки та зустрічі у справах Музею, провадив широку кореспонденцію, приєднував членів, прихильників та жертводавців, ініціював багато починів та дбав про здійснення їх. Також робив багато т. зв. "чорної роботи" — організував добровольців і сам брав участь у висиланні тисяч листів в акції приєднання членства. Співпрацював у складанні списків членів і жертводавців і раз на рік подавав ці списки до щоденника "Свобода".

Д-р Цимбалістий заініціював видавання річних звітів, які виходять друком від 1979 р. Ці звіти інформують членів про діяльність та колись припадуться історикам музею та історикам культурного життя американських українців. Він теж добився згоди президента Українського Народного Союзу на неперіодичну сторінку у щоденнику "Свобода" під заголовком "Вісті Українського Музею". Досі появилися 34 сторінки цих "Вістей". Д-р Цимбалістий написав до преси багато статей про Музей, постійно дописував до "Вістей".

У 1981 р. започатковано історичний відділ, який постійно поповнюється пожертвами фотографій та архівних матеріалів.

У 1983 р. постав відділ образотворчого мистецтва. Тоді музей одержав в дарунку 6 картин Олексі Новаківського та купив збірку акварель і рисунків Никифора з Криниці. Завдяки заходам д-ра Цимбалістого, сестра покійного мистця Ярослава Кру-

КОНКУРС ФОНДУ ІМ. ЛЕСІ І ПЕТРА КОВАЛЕВИХ

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС

Комісія фонду СУА ім. Лесі і Петра Ковалевих пригадує шановним авторам про оголошення чергових конкурсів. Проголошуємо літературний конкурс на історичну повість, або оповідання. Тему можна зачерпнути з будь-якого відтинку української історії.

Реченець конкурсу: **31-го грудня 1991 року**. Твори повинні бути написані на друкарській машинці у трьох примірниках. Допускається до конкурсу теж твори, які вийшли друком у 1990 і 1991. Твори, підписані псевдонімом, повинні мати теж залучену конверту з прізвищем автора. Склад журі й висота нагород будуть подані пізніше.

НАУКОВИЙ ІСТОРИЧНИЙ КОНКУРС

Проголошується теж науковий історичний конкурс на історичну працю (монографію).

Темою може бути будь-який відтинок історії України. Рукопис повинен обіймати найменше 100 сторінок машинопису в трьох примірниках. Допускається до конкурсу теж наукові твори, які вийшли друком у 1991 і 1992 році.

Реченець конкурсу: **31 грудня 1992 року**. Склад журі й висота нагород будуть проголошені пізніше.

Твори обох конкурсів слід надсилати на адресу:

**Ukrainian National Women's League of America, Inc.
108 Second Ave.,
New York, N.Y. 10003**

шельницького подарувала Музеєві збірку його картин та створила пропам'ятний фонд його імені.

Постійною турботою д-ра Цимбалістого були фінанси. Він заініціював тривалі та пропам'ятні фонди, відсотки з яких призначені на поточні видатки та адміністрацію Музею. Сьогодні ці фонди виносять 445,000 дол. У звіті за 1980 р. д-р Цимбалістий висунув пекучу потребу більшого приміщення для Музею. Цій проблемі він присвятив багато часу і уваги. Першим конкретним кроком в 1985 р. був закуп будинку в Нью-Йорку на 6-ій вулиці між 2-ою та 3-ою авенюями. Заплановано повалити його і на тому місці побудувати новий, площа якого була б у десять разів більшою, ніж теперішнє приміщення. Через брак фондів цього пляну ще не вдалося здійснити. Управа закінчує сплачувати довг за старий будинок і тимчасом винаймає його.

В роки каденцій д-ра Цимбалістого зросло членство — приблизно від 300 в 1979 р. до понад 1,400 у 1989 р., поширився обсяг Музею, збагатилися колекції, збільшилися дотації від урядових агенцій та американських фондаций. Часто відбувалися виставки, курси, доповіді, концерти та імпрези для придбання фондів. У цих активностях брало участь багато осіб — члени управи, працівники та прихильники Музею, і всі вони причинилися до його успіхів, однак, як і в інших інституціях, чи не найважливішою є роля одиниці, яка її очолює та вміло нею кермує. Тактовне, приязне ставлення д-ра Цимбалістого до всіх співробітників, членів управи і прихильників заохочувало до співпраці та жертвенности.

Які були мотиви, що спонукали д-ра Цимбалістого заангажуватися в роботу Українського Музею? Дозволю собі зацитувати його власні слова. В ін-

терв'ю, поміщеному в журналі "Наше життя" в жовтні 1986 р., він, між іншим, сказав: "Маючи в Америці повну свободу і матеріальні засоби, мусимо зробити одним із наших завдань збереження творів наших мистців, вивезених з краю або створених уже тут. А також мусимо дбати за зразки нашої багатой народної культури і пам'ятки нашої історії... Нашим обов'язком є виводити нашу культуру в коло культур інших народів". І далі в тому ж інтерв'ю заявив: "Я завжди був більше зацікавлений працювати для тривалих, часто далеких цілей, ніж для тимчасових акцій, зокрема всякого роду святкувань і парад".

Протягом восьми років, як голова СУА, я входила до управи УМ як заступник голови з уряду. Між мною і д-ром Цимбалістим не було непорозумінь ні конфліктів, лише згідлива співпраця для добра культурної установи, яка нам однаково дорога. За цю співпрацю прийміть, пане докторе, щире спасибі!

Д-р Цимбалістий завжди давав признання членству СУА за його всесторонню конструктивну працю. Часто підкреслював, що заснування УМ є історичною тривалою заслугою СУА та рівночасно одним з найтриваліших здобутків української спільноти у США.

Від управи, працівників, членства Українського Музею та членства Союзу Українок Америки наш глибокий поклін та велика подяка, пане докторе, за Ваш довголітній труд для розвитку Українського Музею. Ми вдячні, що і надалі зможемо користати з Вашого досвіду і порад, як почесного голови і члена управи.

Хочу також подякувати Марті Цимбалістій, ентузіястці Музею, за її підтримку у праці доктора та невтомну допомогу у різних акціях.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

---

VOL. XLVIII

FEBRUARY 1991

Editor: Marta Baczyński

CONTRA SPEM SPERO

Away, ye gloomy thoughts, ye autumn clouds!
Today about me is a golden spring!
And shall my youth be wrapped in sorrow's shrouds
And fly away on lamentation's wing?

No, I would smile, though even through my tears,
And sing my songs amid my dark distress,
And cherish hope, when not one hope appears.
I want to live! Avaunt, my hopelessness!

Upon my poor and melancholy fallow
I shall sow harvests of resplendent flowers,
Sow even amid frosts, and gently hallow
With dew of tears their unaccomplished powers.

And from the burning tears I there let fall
The solid, icy crust will surely melt.
Perhaps the buds will blossom after all
And breezes of a happy spring be felt.

Up the steep pathway on the flinty hill,
I'll bear my rocky burden all day long,
And though I carry such a load, I still
Shall keep my heart and sing a happy song.

In the obscurity of pitch-black night,
I shall not for one moment close my eyes,
But seek my guiding star's unfailing light,
That radiant mistress of the nightly skies.

I will not let my heart fall slumbering,
Even if dark and grief around prevail,
For I shall find my spirit numbering
The deadly steps of death upon my trail.

Mortality will then press hard upon me;
A deadly mist will cover up the stars;
My heart beats harder: death will not outrun me
Nor pen my eager pulse behind his bars

Yes, I would smile, though even through my tears,
And sing my songs amid my dark distress,
And cherish hope, when not one hope appears.
I want to Live! Avaunt, my hopelessness!

Василь Лопата. Л. Українка «Калина»
Vasyl Lopata. L. Ukrainka. "Guelder-rose".

(1871-1913)

LESIA UKRAINKA

(Translated into English by C.H. Andrusyshen and Watson Kirkconnell. Published in "The Ukrainian Poets", 1963 University of Toronto Press)

BRIDGES UNDER CONSTRUCTION

October was a popular month for conferences. Every weekend brought a different subset of people together. Of these conferences, one should have received the award for the Most Potential Unrealized. The annual "Woman in Two Worlds" gathering in Piscataway consisted of a very impressive group of women and men. From all parts of the US and from Ukraine people came together, essentially to talk about bridges. But compared to the numbers of bridges that have been extended by the American community to the Soviet Union, the number of specifically Ukrainian-to-Ukraine bridges is small. And given the participants and the program of the "Woman in Two Worlds" conference, the outcome and the impact of this conference was slight. It could have been much more. It had the potential of being one of the most important of the October conferences.

"Bridges" became a popular term among diplomacy advocates when they first began extending bridges between Americans and "Russians or Soviets, or who-

Таня Б. Хомяк.
Tanja B. Chomiak

Young Womens Panel. From left:
T. Chomiak, N. Ratych, O. Polansky,
Ch. Bokalo.

ever." The bridges then, in the early- and mid-1980s, were letters through pen pal organizations, travel exchanges among citizens and even joint projects in the form of conferences in northern California. Today, these bridges have become commonplace. A bridge in the 1990s involves joint US and Soviet organizations sharing information daily with the help of facsimile machines and electronic mail. It entails Soviet specialists working in American organizations for several months and Americans traveling to the Soviet Union to do the same. Children of elementary school age are making trips over to perform in plays, to study, or to attend camps.

In Piscataway, we were bridging gaps between Ukrainian-American women and women in Ukraine, between the US and Ukraine, between Ukrainian women and American women. The combinations seemed limitless. The people who could discuss these bridges were well-connected in a variety of fields. It was our Ukrainian background that brought us together, not our profession, so the possibilities for developing interesting projects were before us.

I was a member of the Young Women's Panel, where my colleagues and I spoke of our travels to Ukrainian communities in Brazil, to Ukraine, and of Ukrainian community activism in the US. I spoke of my involvement with the Institute for Soviet-American Relations (ISAR), which since 1983 has been advocating contacts between Americans and Soviets, and about how I bridge the Ukrainian-American gap every day. When I came to ISAR a year ago, I wondered how the staff there would react to my relentless correcting of misuses of the word "Russia". Soon, though, ISAR became sensitized. The past few issues of the journal we publish have contained sections or articles dealing with the republics of the Soviet Union and with the activities of the nationality groups in the US.

While ISAR and other citizen diplomacy organizations were learning about the national minorities, I was learning about the possibilities in citizen diplomacy. Americans with no prior experience or background in the Soviet Union have set up successful joint projects in that country. Foundations have happily supported many

Meeting prior the Conference. Fr. l.: Iwanna Ratych, Laryssa Skoryk, Tanja B. Chomiak, Iwanna Rozankowsky.

of them. In New Jersey, some ideas for exchanges were advanced. But we should be beyond the idea stage. A base has been set up for us by the Americans who have been in the field for as many as 10 years. We have contacts in Ukraine. What is missing is the actual bridge.

The Young Women's Panel raised interest in the opportunity for organizing our own exchanges. To us, the panelists, these seemed perfectly viable. Dudaryk had a successful North American tour. Children of Chernobyl Relief Fund has sent millions of dollars worth of medical supplies to Ukraine. And Ukrainian political figures pass through Washington, DC, offices at the rate of one or two per month. This does not compare to the numbers of young children attending each other's elementary schools and camps throughout the US. From the vantage point of the Young Women's Panel, it felt as though the ball had been passed to the four of us on the dais and to those we represented. I felt inspired to take the resources I have gained at ISAR and combine them with the resources and energy of UNWLA. Add to this combination the experience and dedication of our key-

note speaker, Larysa Skoryk, who addressed us and then ran off to catch a flight back to Kiev and the students who had just begun their October strike, and we have a ground fertile for some very useful and far-reaching projects. All that is needed is the initial push.

Before the next "Woman in Two Worlds" conference it would be useful to see Ukrainian groups pooling their resources with those of established American groups. We Ukrainians should help the American groups sort out the mess of the Soviet Union crumbling into its organic parts. And the American groups could pass on to us some of their know-how in sorting out the sources of available funds. Then the next conference will be a time to compare notes on the first steps of project for children from Ridna Shkola to spend a month in intensive language training in Kiev, for college students to have an organized way to establish parliamentary internships in Ukraine, and for Ukrainians to come to the US and work with us in our various professions

—Tania B. Chomiak

Photo: Irena Chaban

Guests: Anna Petrashek (L'viv), Yaryna Turko-Bodrock (Boston), Oka Hrycak (New Jersey), Wawa Bachynska (Boston).

SMALL BUT DYNAMIC BRANCH 116 IN ERIE, PA CELEBRATES BANNER YEAR OF SUCCESSES

Pennsylvania State Lieutenant Governor Singel joins mastercraftswoman Nadia Wolyneec at her display of nyzynka embroidery in the Capitol Rotunda prior to honoring her and

her apprentices with certificates of appreciation for their participation in the Apprenticeships in the Traditional Arts Program, sponsored by the PA Heritage Affairs Commission.

It is amazing how a lot of hard work and motivation on the part of a few zealous people can produce spectacular results. UNWLA Branch 116 of Erie, PA, consisting of less than 20 members, has had a year of successes which many large branches can admire. Most dramatic of these successes was its participation in the presentation of Ukrainian Heritage Day which was held the first Sunday of June. Several thousand people attended this well publicized event. Local newspapers, radio, and television media generously allocated space for announcements as well as several feature articles and photographs.

Erie Mayor Joyce Savocchio proclaimed June 3, 1990 Ukrainian Heritage Day. Numerous dignitaries were in attendance. Mayor Savocchio expressed her admiration for the sponsors of the event during her greeting to those in attendance and expressed her hope in the continuation of ethnic pride in Erie. Pennsylvania Governor Casey and Lt. Governor Singel sent greetings through their representative Amy Skillman, Director of the PA Heritage Affairs Commission's State Folklife Program. Numerous other state senators and representatives joined the festivities. The White House telephoned its regrets that President Bush would be unable to attend because of his summit meeting Soviet leader Gorbachev. Irene Swystun, President of the UNWLA Ohio Region lent her support and hard work to the festivities. Dr. Alexander Kosenko served as Master of Ceremonies.

Throughout the day there were craft demonstrations by Ukrainian arts and crafts specialists. Bill Jula of

Pittsburgh demonstrated leathercrafting; Arleen Esterberg of Pittsburg, beadweaving; Tetiana Silecky of Lorain, Ohio, Easter egg painting, Mastercraftswoman Nadia Wolyneec, of Edinboro, PA and one of her apprentices Christine Cavarretta of Erie, nyzynka embroidery.

Featured performing artists included the Kazka Ukrainian Folk Ensemble from Port Carbon, PA. The group's repertoire included traditional and contemporary Ukrainian songs. In addition to songs, Kazka performed folk dances from the Ukrainian regions of Poltava, Hutsul and Boyko. Kazka has performed throughout Pennsylvania including at the Penn State "Slavic Festival," University Park; the first "Eastern European Heritage Expo," sponsored by Boscov's, Pottsville; and at "Musikfest," Bethlehem, PA.

Local artists included Anna Kosenko performing on the bandura and the Ukrainian Dance group of Erie. The latter, is a children's dance ensemble which has become known locally during the past 12 years for its performances at numerous community events. Of course booths offered tasty morsels and children's games occurred throughout the day. Ukrainian Heritage Day was an opportunity for everyone to reaffirm their pride in their cultural roots. People who remembered only a grandmother's embroidered shirt as their tenuous connection with their ethnic past proudly discovered the richness of their heritage.

Branch 116 President Orysia Dail and Ukrainian Heritage Day Chairperson Margaret Corapi provided the necessary coordination of the indefatigable efforts of

each member of the branch as well as their families. The event was so successful that plans are being made for the next Ukrainian Heritage Day in two years.

Heritage Day was but one part of this year's activities. The Ukrainian Dance Group of Erie, under the direction of Margaret Corapi were invited artists at the Erie Art Festival and the Erie Zoo Peace Day. The Dance Group and the Ukrainian School, which held a well attended program honoring Taras Shevchenko last March, are sponsored by the UNWLA, Branch 116, of Erie.

UNWLA, Branch 116 members have been active outside the Erie area as well. Irene Swystun's 2.5 year tenure as Ohio Region President of UNWLA has been a source of pride among the members of Branch 116. Mrs. Swystun, Branch President, Orysia Dail and members Maria Swonder and Daria McKay were active participants in the 22nd Convention of UNWLA held in Detroit this past May.

Culminating this year's events was a major honor given to members of the Ukrainian Community at the PA State Capitol. For the second year, the Ukrainian National Women's League of America, Branch 116, Erie, has been awarded a grant from the Pennsylvania Council on the Arts in support of an Apprenticeships in Traditional Arts program, specifically in Ukrainian nyzynka embroidery. The project director and coordinator is Margaret Corapi. Because the first year's project was successfully completed, the embroidery master Nadia Woly nec, an Edinboro resident, and her apprentices during the past year, Erie area residents Orysia Dail, Mary Lavosky, and Christine Cavarretta, received a certificate of appreciation from Lt. Governor Mark S. Singel at the Capitol rotunda in Harrisburg September 24, 1990. The ceremony celebrated the 1989-90 Apprenticeships in Traditional Arts, a joint program of the Pennsylvania Council on the Arts and the Pennsylvania Heritage Affairs Commission (PHAC). Singel chairs the PHAC. The award was widely publicized in local newspapers.

Prior to the awards ceremony, Mrs. Woly nec, displayed her embroidery works as well as the work of her apprentices at the capitol rotunda, with the assistance of apprentice Orysia Dail and project advisor, Renata B. Woly nec, Professor of Anthropology at Edinboro Uni-

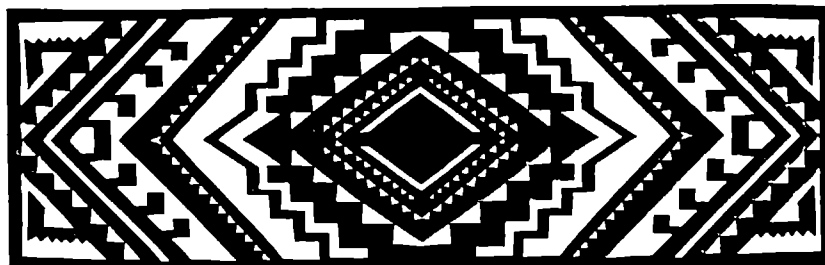
versity. The display, which was open to the public attracted numerous legislators, including Rep. Jim Merry and Rep. Karl Boyes, who stopped by to offer their congratulations.

Although Mrs. Woly nec has been a resident of the United States for over 40 years, she has remained in touch with her Ukrainian culture, by learning and perfecting her skills in the complex and highly variable embroidery styles of each region of Ukraine.

Nadia Woly nec has received numerous awards at the highly competitive Waterford, PA Free Fair for her authentic creations as well as creative work based on ancient themes. She has always expressed a willingness to demonstrate her craft as well as exhibit her collection. Her collection has been the focus of special exhibits at two museums this past year. She, her apprentices, and the project director were invited to demonstrate nyzynka embroidery at the Erie Art Museum this past April. She was also an invited master artist at the Palmer Museum of Art at the Pennsylvania State University during the nationally known and prestigious Penn State Arts Festival. The demonstrations and exhibits at each museum were part of the Craft and Community exhibition sponsored by the State.

Completing the year's activities were several events during the holiday season including creating a Ukrainian Christmas tree for the Festival of Trees, Chaired by Daria McKay; the St. Nicholas Program of the Ukrainian School, Helen Lucas school director 1990-91 (Marie Giles school director for the 1989-90 school year); and the election of new officers for the year 1991. These are as follows: President, Orysia Dail; Vice-President/Special Projects, Helen Lucas; Secretary, Mary Swonder; Treasurer, Luba Clark; Archivist/"Shoppe," Mary Lavosky; Cultural/Education/Arts, Daria McKay; Organizational/Public Relations, Christine Cavarretta and Larissa Shpon; Health and Social Welfare, Larissa Shpon; Hospitality, Marie Borsi; Auditing Committee; Mary Lavosky (Chairperson), Anna Kosenko, and Irene Swystun. The new officers are already anticipating a rousing celebration of the 15th anniversary of UNWLA in Erie during the year 1991. Branch 116 may be small but its energy is limitless.

Renata B. Woly nec, Ph.D.

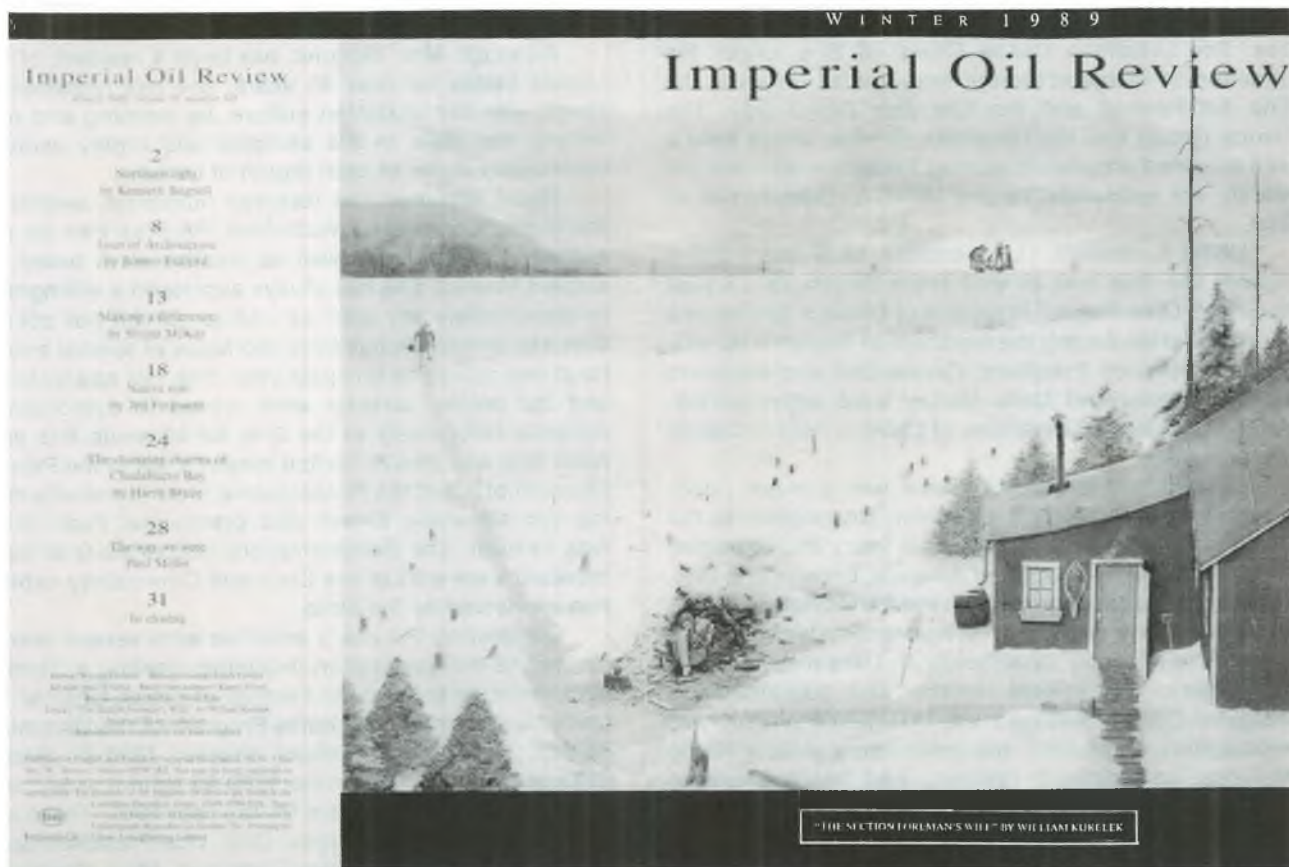

Paper cutouts by artist Vasyl Korchytsky

REFLECTIONS OF A NATION

by Wynne Thomas

Few painters have been able to evoke the loneliness and desolation of the Canadian prairie in winter with the poignancy of William Kurelek, whose painting, "The Section Foreman's Wife" is reproduced on the cover of this issue. It was acquired by Imperial Oil in 1979 and now forms part of the company's growing collection of Canadian art.

Kurelek painted "The Section Foreman's Wife" in 1966 as part of a series of works he called "farm paintings." The theme of this series, reflecting both Kurelek's own background (he was born on a farm near Whitford, Alta., in 1927) and his Ukrainian heritage, is "The Ukrainian woman pioneer in Canada."

The concept for the suite, Kurelek was to write later, "did not emerge gradually but all in one evening. In the autumn of 1953 three executive members of the Association of Ukrainian Women of Canada met me at a prearranged meeting and asked me to do a series of paintings on their group's history, similar to the one I had done on my father."

Kurelek decided to dedicate his new series to his mother. In 20 paintings executed over a dozen or so years, he illustrated Ukrainian immigration in Canada from its beginnings in 1890 to the modern day, meeting

during the course of his research "old-timers who had lived through that whole period of Western development."

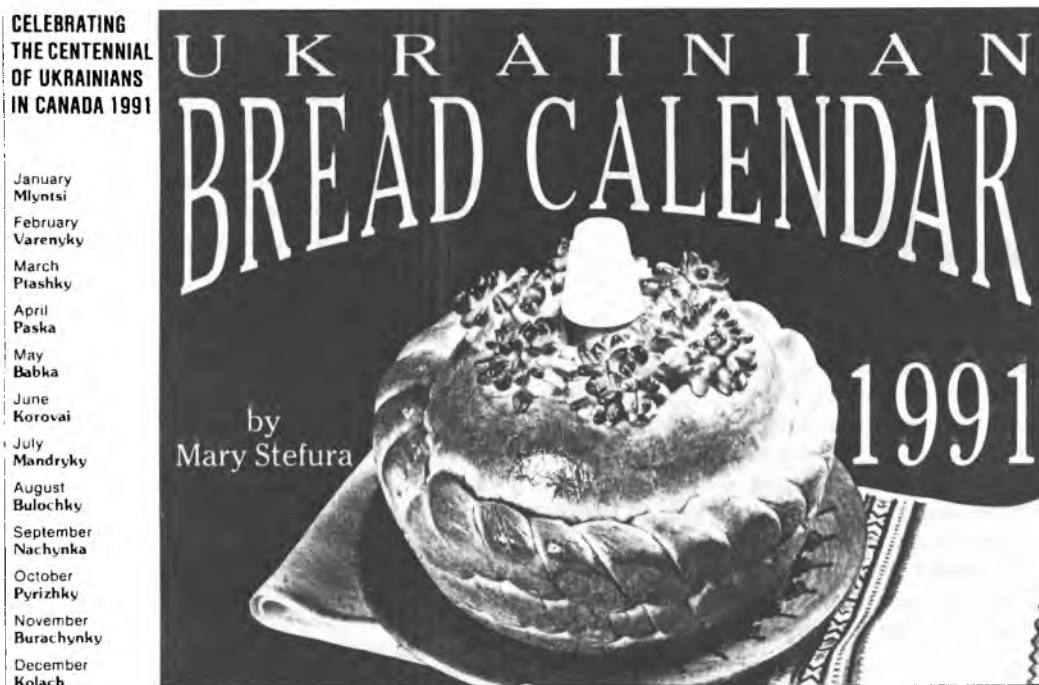
Of the subject "the Section Foreman's Wife" Kurelek wrote: "She is a much forgotten pioneer whom I vowed not to forget because of the necessarily lonely life she is compelled to live. She has to cook, launder, keep the fire going to ward off the piercing cold of the north country and generally making the house a home for her man to return to of evenings. If she had no children of pre-school age there was not one to talk to all day."

William Kurelek was to encounter and overcome many vicissitudes during his life, but by the time of his death in Toronto in November 1977 he had come to be recognized not only as an important Canadian painter but as one possessed of a unique and transcending vision of the world.

The above was part of an article in the Imperial Oil Review, a Canadian publication. The Ukrainian Museum in New York City presented an exhibition of the paintings of William Kurelek in 1987.

* Reprint courtesy of the Imperial Oil Review.

UKRAINIAN BREAD CALENDAR

In 1991 Ukrainian Canadians will celebrate the centennial of Ukrainian in Canada. Archives show that on September 7, 1891 Eleniak and Pylypiw were the first Ukrainians in Canada who's arrival was officially recorded. On February 14, 1893 Franko Yaciw was the first child of Ukrainian ancestry to be born in Canada.

These are a few of the very interesting historical tid bits which can be found in a charming new calendar called the "Ukrainian Bread Calendar", the work of Mary Stefura from Sudbury, Ontario. In the introduction Ms. Stefura dedicated the publication "to the memory of the Ukrainian pioneers who, by their courage and perseverance, helped to build Canada, and particularly the Canadian West".

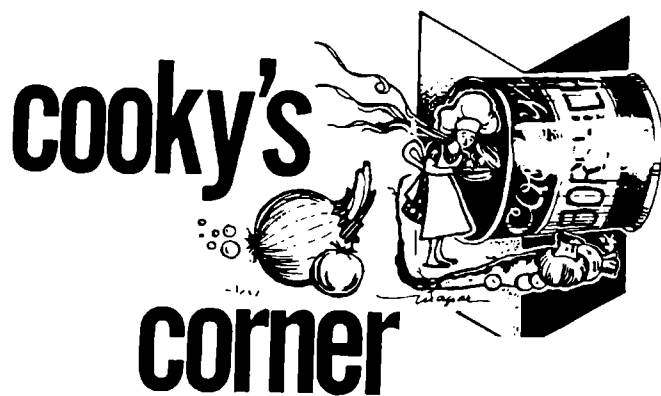
Ms. Stefura wisely chose bread as the common linkage between Ukraine and Canada, since both countries were blessed with uncommonly fertile soil and bountiful harvests that feed a large part of the world's population. It is fascinating to learn from the Calendar that "In 1843 George Essen obtained Galician wheat from a cargo in Glasgow, Scotland and gave it to David Fife of Ontario. By 1909, the first crop of spring Marquis Wheat, developed from Ukrainian Red Fife (male) and Hard Red Calcutta, was harvested. An early maturing variety wheat with superb milling qualities, it was just the grain needed to open the west for wheat farming."

The Calendar features twelve color photos of the various traditional Ukrainian foods prepared from grains, mainly breads. There are the very familiar Korovai — the wedding bread, the Christmas Kolach and the Easter Paska. There are other bread based foods that are regional in origin, and perhaps not as familiar to most people. There are the Mandryky (cheese filled baked cupcakes) which are described in this way: "The lenten period of Petrivka, preceding the feast of Saints Peter and Paul, was characterized by abstention from milk and milk products. Hence the baking of cottage cheese, **mandryky**, became associated with the feast that ended the fast, celebrated on July 12." Another interesting dish featured in the Calendar is called **burachnyky**. "Pioneers from Western Ukraine brought with them a rather innovative dish whose basic component is bread. **Burachnyky** are beet-rolls — yeast dough rolled in beet leaves, baked and served with a cream sauce."

The Calendar offers easy to follow recipes on pull-out cards for each bread.

The Calendar, which costs \$8.00 may be purchased through the:

Ukrainian Senior Citizen's Centre
30 Norte Dame Avenue
Sudbury, Ontario, CANADA P3C 5K2

Hello again! Cooky's Corner has not been around for a while, but thanks to the gentle, but persistent requests of our readers, the column is back and each month will once again feature mouthwatering recipes, both traditional and those a bit daring.

Easter comes early this year, the end of March, therefore let us begin with a modern version of the traditional Ukrainian **Paska**, prepared with the aid of a food processor. The recipe was published in OUR LIFE 3/89, in the food column written by Chrystyna Navrotsky.

PASKA

5 cups flour
3 oz. yeast
1 1/2 cups of warm milk
14 egg yolks
2 egg whites
1 1/8 cups sugar
1 tablespoon butter
1 tablespoon shortening (such as Crisco)
1 cup raisins
lemon peel

1. Outfit the food processor with a plastic knife.
2. In separate bowls
  - a) dissolve the yeast in 6 tablespoons of warm milk and 2 tablespoons sugar.
  - b) beat egg yolks with 1/4 cup sugar
  - c) beat egg whites with 1 tablespoon sugar
  - d) melt the butter and shortening
3. Place 1 1/4 cups of flour into the food processor, combining it with half of the sugar. Engage the machine and slowly pour in alternating mode, half of the yeast and half of the yolk mixture. Also add, alternating, 1 1/4 cup flour and half of the beaten egg whites. Add the lemon peel. The machine should not be stopped until everything is thoroughly mixed. Remove the mixture to a large bowl.
4. Repeat the procedure with the remaining ingredients, applying the same methods of mixing. Add the mixture to the bowl. Add raisins and mix well.
5. Cover the dough with a cloth, place it in a draft free

location and let it rise to double its volume, about 1 1/2 hours.

6. Take some of the dough for decoration. Add a bit of flour to make it easier to work with.

7. Grease a round baking pan (10") and dust with flour. Place the risen dough into the pan. Cover and let raise again.

8. While dough is rising make a cross and rosettes out of the decoration dough. When the paska dough has risen, place the cross across the center, and the rosettes according to individual taste. Brush the paska with a beaten egg and place in a *pre-heated* oven - 350. Bake for 1 1/2 hours until golden brown and a test toothpick comes out clean. Cool on a rack before removing from pan.

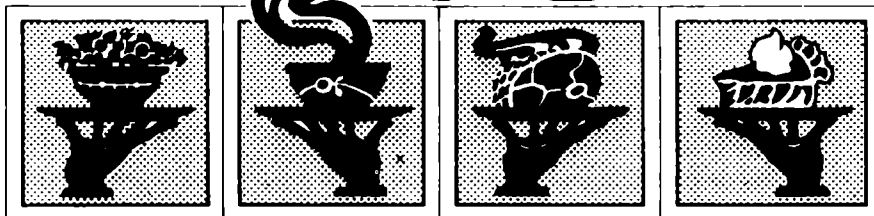
MARMALADE SQUARES (Pliacok)

Here is an old favorite, good for any time of the year. I'm sure every cook has his or her favorite version of this "pliacok".

1/2 pound sweet butter (2 sticks) — softened
4 eggs separated into yolks and egg whites
3 cups flour
2 tablespoons sour cream
4 tablespoons sugar
1 tablespoons unflavored bread crumbs
1 tablespoon confectioners sugar
1 packet vanilla sugar
juice from 1/2 lemon
1 jar of prune butter (8 oz)
4 oz. of rose hips butter (rosza)

1. In a mixer beat butter, sugar and egg yolks until light in color.
2. Add vanilla sugar, sour cream and flour until well blended.
3. Take 1/2 cup of the dough, add to it the juice from 1/2 lemon and about 2 or 3 tablespoons of flour and 2 tablespoons sugar. Mix well, wrap in plastic wrap and place in freezer until it hardens. Cover the remaining mixture and place in refrigerator for about 2 hours.
4. Butter a 10" x 15" pan. Spread the dough evenly on the bottom of the pan and around the sides.
5. In a bowl mix the prune butter with the rose hips butter. Make sure it is spreadable. If not, heat both in a pan over low flame until it reaches a spreadable consistency. COOL IT before spreading on the prepared dough.
6. Sprinkle bread crumbs over the spread marmalade.
7. Beat the egg yolks with the confectioners sugar until stiff. Spread on top of the bread crumbs and marmalades.
8. Remove the small amount of dough from the freezer. With a vegetable grater, using the large slits, grate the dough over the prepared mixture, covering it well.
9. Bake in a pre-heated oven (325) for 45 minutes, or until golden brown on top.
10. When cool, cut into squares.

наше харчування

У лютому — кінець карнавалу, який закінчується запустами або, як прийнято називати, "оселедцем".

Як оселедець, то треба його добре приготувати:

ОСЕЛЕДЦІ У КИСЛІЙ СМЕТАНІ

5 оселедців

1 горнятко кислої сметани

2 ложки яблучного оцту

1 ложечка "Wostershire"

1/2 ложечки порошкової гірчиці (powdered mustard)

2 цибулі, нарізані в кружальця

Нарізана петрушка до прибрання.

Обчистити оселедці і залити холодною водою на 24 години, змінюючи воду кілька разів.

Сполоскати оселедці, зняти шкірку і вийняти ості. Обсушити паперовим рушником. Нарізати оселедці на 1-інчові куски.

В мисці вимішати всі складники, крім петрушки, і вкласти туди оселедці. Змішати, вкласти до скляного слоїка і накрити. Залишити в холодильнику на 12 годин. Подаючи, посипати нарізаною петрушкою.

МІШАНА САЛАТА З ОСЕЛЕДЦІВ

1 горнятко вершків (heavy cream)

1 1/2 горнятка звареної, нарізаної в кубики бараболі

1 16-унцова банька маринованих буряків, нарізати в кружальця

1 велике яблуко, нарізане в малі кубики

3/4 горнятка дрібно нарізаних, маринованих у вині оселедців (відціджених)

1/4 горнятка дрібно нарізаного квашеного огірка

1/4 ложечка перцю (необов'язково)

До прибрання: 2 зварені на твердояйця, нарізані на частинки, нарізана петрушка. В мисці вбити на густо вершки, додати бараболю, буряки, яблуко, оселедці і перець. Змішати, накрити плястиком (Saran wrap) і вкласти на 6 годин до холодильника.

До подання — викласти салатку на полумисок, прибрати частинками яєць і посипати петрушкою.

ЗАПІКАНКА ЗІ СИРОМ І КАБАЧКАМИ

2 8-унцові коробки тіста "Pillsbury crescent oilnner rolls)

1/2 горнятка тертого пармезану

1 1/4 горнятка нарізаних в кружальця кабачків (zucchini)

1 коробка свіжих печериць, нарізаних

16 уній кислої сметани

1 велика цибуля, розрізана наполовину і на тонкі кружальця

1/4 горнятка борошна (муки)

сілі і перець до смаку

1 6-унцовий слоїк маринованих сердець артишок (artichoke hearts)

4 унції сира "chedar", втертого на тертці

Нагріти піч до 350°. Натовстити форму до печення 9x13 (ругех). Розвинути тісто з однієї коробки і накласти на дно форми, затискаючи дірки (perforations). Посипати 1/4 горнятка пармезану. Пекти 10-15 хвилин. Кабачки, цибулю і печериці варити в парі 10 хвилин.

В тому часі змішати у великій мисці кислу сметану з борошном, сіллю і перцем. Додати кабачки, цибулю, печериці і дрібно нарізаний артишок. Добре вимішати і накласти на недопечене тісто. Посипати тертим "chedarом". Зверху накласти поодинокими трикутниками тісто з другої коробки. Посипати рештою пармезану і пекти 40 хвилин при температурі 350°

Треба ще щось солодкого.

ЛАКОМИНКА (подала Є. Корчинська)

1 20-унцова банька нарізаного ананаса (crushed pineapple)

1 банька (1 кварта + 5 унцій) черешень (red ruby cherry filling)

1 коробка 18.25 унц. жовтого борошна (Duncan Hines moist De luxe yellow cake mix)

— ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

3/4 фунта горіхів пекан

1 1/2 кістки (6 унцій масла або солодкої маргарини)

На добре намащене дно форми до печення (9x13) дати ананас, на те накласти черешні, посипати жовтим борошном і рівномірно розрівняти.

На борошно накласти один коло одного горіхи пекан і наложити пластинками масло або маргарину. Пекти в нагрій до 350° печі 50 хвилин.

Коли простине, порізати на квадрати і на кожний накласти по одній ложечці крему (La creme або Redi whip).

КАВОВИЙ МУС

1 конверта желатини без смаку

2 ложки цукру

1 ложка порошкової кави

1 1/2 горнятка молока

1/2 горнятка "міні" шоколадових "сніп" (semisweet minichocolate chips)

3 білки

1/2 горнятка цукру

1 ложка кавового лікеру "Калюга" або "Тія Марія"

В середньої величини риночці змішати желатину, цукор і каву. Нехай постоїть 1 хвилину. Додати молоко. На малому вогні варити 5 хвилин, мішаючи, щоб желатина розчинилася. Додати шоколяду. Мішати, щоб стопилася. Зняти з вогню, вбивати, щоб добре з'єдналося. Влити до більшої миски і поставити до холодильника, мішаючи час від часу, поки не загусне (приблизно 45 хвилин).

В невеликій мисці вбити білок на густу піну, додаючи потроху цукор. Влити кавовий лікер і мішати з шоколядовою масою, поки не буде суцільне.

Прикрасити білками вершками або "Redi whip" і додатковими "міні чипс".

МОККА ГАЛКИ (48 штук)

1/4 горнятка порошкової кави

1/4 горнятка рому (рум)

1 ложка води

2 ложки какао

3 горнятка мелених ванільових тістечок (vanilla wafer crumbs)

1 горнятко мелених волоських горіхів

3 ложки кукурудзяного сиропу (corn syrup)

1 горнятко цукрової мучки

Розчинити каву в ромі і воді. Додати всі інші складники і дуже добре вимішати. Виробляти галки величини горіха. Тримати у щільній коробці кілька днів. Перед подаванням качати в цукровій мучці.

50-ЛІТТЯ ОКРУЖНОЇ УПРАВИ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ

Після вручення ювілейної книги зліва: *Леся Різник, Ірина Падох, Оксана Рак, Іванна Рожанковська, Леся Кіршак, Марія Томуруг, Оксана Щурова, Лідія Магун, Марія Савчук,*

Надія Савчук, Леся Гой, Христя Навроцька.
Presentation of the commemorative book.

18 листопада 1990 р. Окружна управа Нью-Йорку записала на сторінках історії СУА ще один ювілей. Торік виповнилося 50 років її діяльності.

Може й не всім відомо, що таке Окружна управа, що це за клітина, яка її роля. Отже пригляньмося коротко до генези та параметрів її діяння.

Із часу заснування, Союз Українок Америки, як і інші громадські організації, проходив різні фази розвитку й структурної перебудови. Від скромних початків кількість окремих відділів постійно зростала, поширюючися на щораз віддаленіші терени. Безпосередній зв'язок з централею ставав складнішим, аж поки 12 січня 1940 р. вирішено створити Окружну раду для об'єднання відділів стейтів Нью-Йорк і Нью-Джерсі та координації їхніх зв'язків з Головною управою. Починаючи із п'яти відділів у 1940 році, Округа у 1959 році зросла до 16-ти відділів, у тому числі п'ять в Нью-Джерсі і п'ять в Новій Англії. Зріст був такий швидкий, що в тому ж таки році відділи Нью-Джерсі зорганізували свою окрему Округу з осідком в Ньюарку, а самостійна Округа Нової Англії слідувала у 1972 році. Все це діялося внаслідок допливу нової еміграції після Другої світової війни, коли діяльність СУА значно поживлялася, засновуючи прискішеним темпом щораз нові відділи.

Ювілейна Конвенція 1975 року була моментом, коли назву "Окружна рада" замінено на "Окружна управа". Вона складається з голови, двох її заступниць, кореспонденційної та протоколярної секретарок, скарбнички, референток: організаційної, виховної, пресової, суспільної опіки, стипендій, зв'язків, музейної, господарської та адміністраторки домівки. У всіх засіданнях Окружної управи беруть участь голови окремих відділів.

Створення Окружної управи значно відтяжило працю Головної управи, яка тепер змогла присвятити більше часу та уваги таким справам, як зовнішні зв'язки, репрезентація, точніші напрямні праці для окремих референтур чи журнал "Наше Життя".

Протягом півстоліття своєї активної та дуже різноманітної праці, Окружна управа Нью-Йорку виконала цілу низку важливих, а часто важких завдань. Не під силу було б тут вичислювати всі проекти, доповіді, виставки, допомогові акції, демонстрації, фестивалі чи дописи до преси. Зокрема Округа в Нью-Йорку у великій мірі причинилася до придбання фондів Українському Музеєві, а окремі відділи постійно допомагають його адміністрації чергуваннями у виставових кімнатах та крамничці, а також в експедиції більшого листування. Якраз тепер із 16-ти відділів Округи 14 є активними його членами, в тому числі чотири відділи є фундаторами, а дев'ять меценатами.

Багато зусилля було сконцентровано для організації світличок при відділах, включно з курсами для вчительок. Щороку відбуваються сходи-семінари окружних референток з дотичними референтками відділів, а додатково організуються міжокружні конференції окремих референтур. Як бачимо, обов'язків багато, а реалізувати їх можна тільки при повному зрозумінні важливості завдань та відданій, повній посвяті праці з боку членства.

На початку року заплановано було урочисто відзначити 50-ліття Округи Нью-Йорк. Покликано діловий комітет, який очолила Христя Навроцька, пресова референтка. Комітет вклав багато зусилля та праці для здійснення запланованого торжества. Святкове прийняття з участю членства, представників громадських організацій та запрошених гостей

відбулося у великій залі Народного Дому в Нью-Йорку. Христя Навроцька від ділового комітету, а Леся Гой від Округної управи привітали гостей, а до ведення програми запрошено було Надю Савчук, одну із заступниць голови. Христя Навроцька представила всіх колишніх голів Округної управи. З пошаною та висловами глибокої вдячності за визначну працю були запрошені: Олександра Різник, почесна членка СУА та перша голова Українського Музею; Ірина Падох, яка заініціювала у своїй каденції "Вишивані вечериці"; Наталія Чапленко, почесна членка СУА (неприсутня); Оксана Рак вела при Окрузі "Клуб книголюбів", вітала на бенкеті у 1976 р. в його пошану Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого; Іванна Рожанковська, почесна голова СУА, з її безцінним вкладом праці в Український Музей; Олександра Кіршак два рази очолювала конвенційний комітет; Надія Томоруг, тепер кореспонденційна секретарка Головної управи СУА; Оксана Щурова активно організувала участь членства у демонстраціях в обороні політичних в'язнів та дисидентів; Лідія Магун, довголітня голова 1-го Відділу; Надія Савчук, членка Округної управи протягом 19-ти років. Всіх обдаровано трояндами.

Голова СУА Марія Савчак вручила на руки голови грамоту для Округної управи та коротким словом підкреслила блискучо виконане завдання, до якого покликано було Округну управу 50 років тому.

Святкове слово виголосила почесна голова СУА Іванна Рожанковська. Провідною думкою тут була доля української жінки на рідних землях — доля незавидна. Советський режим "зрівнав" права жінки та "визволив" її, створюючи для неї новітнє кріпацтво. Вона примушена заробляти на прожиток родини здебільша важкою фізичною працею за плату набагато нижчу, ніж плата чоловіка. Про рівноправність небагато можна сказати, а рух жіночий в Україні якось непомітний, хоча жіноцтво становить там 54 відсотки населення. "Тому на нас спочиває обов'язок сказати рішуче слово про долю жінки в Україні", — закінчила свою доповідь достойна прелегентка.

Надя Савчук зачитала низку привітів, які надійшли з нагоди ювілею. Після короткої молитви гості засіли до смачного полуденку. Розвагову частину програми почала Оля Кириченко-Шуган зразковим художнім читанням твору Ліни Костенко "Фото у далекий вирій". Вокальне мистецтво було представлене шестичленним жіночим ансамблем хору "Думка" під орудою Михайла Лева. Рома Шуган, референтка стипендій Округу, відтворила гумористичний монтаж. Рясні оплески нагороджували всіх виконавців програми.

Святочний ювілей закінчився, і ми піднялися виходити із залі. Здавалося, що якраз перекинута вщерть записана сторінка історії діяльності нашої організації, а наступна вже широко відкрита і запрошує писати перші рядки.

О. Руденська

Обкладинка ювілейної книги Округу.
Cover of the commemorative book of the Regional Council.

ВРАЖЕННЯ УЧАСНИКА "ЗОЛОТОГО ЮВІЛЕЮ" ОКРУЖНОЇ УПРАВИ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ

Відзначення "Золотого ювілею" — 50-ліття існування Округної управи (раніше Ради) СУА в Нью-Йорку, в якому я мав честь і приємність взяти участь, відбулося в залі Українського Народного Дому 18 листопада 1990 року в присутності коло 200 осіб.

І ділова частина, й полуденок та мистецько-розвагова частина пройшли в безпосередній, невимушеній, сердечній, ширій атмосфері. Відчувалося всюди тепло жіночої душі й серця та доторк ніжної, проте працьовитої жіночої руки.

Тому що впродовж багатьох років я мав нагоду на запрошення союзнок різних організаційних ступенів брати участь у їхніх починах, хочу поділитися своїми спогадами з тієї співпраці. Почалася вона з хвилиною заснування 82-го Відділу СУА у Бронксі в 1964 році. Тоді я брав активну участь в діяльності Дитячого гуртка книголюбів, який заснувала й невсипуще вела виховна референтка Ірина Іванчишин. Це був вечір, присвячений дитячому письменникові та членові редколегії "Веселки" Романові Завадовичеві, на якому я мав доповідь про нього п.з. "Незвичайний чарівник". Пізніше я повторив цю доповідь у змін-

ному вигляді й під іншим заголовком "Світ мов казка, світ мов мрія" з нагоди 55-ліття поета в Чикаго (ініціатива союзянки Дарії Ярошевич).

Не поривав я з 82-им Відділом і після того, як моя дружина стала членкою 64-го Відділу в Мангеттені. На запрошення мого "матірнього Відділу" я мав доповіді про поетів Вадима Лесича й Оксану Лятуринську. 82-ий Відділ зробив мені велику несподіванку, влаштувавши імпрезу з нагоди 35-ліття появи дитячого журналу "Веселка" з участю головного доповідача проф. д-ра Володимира Жили (ініціатива голови Іванни Клим).

Спільно з тодішньою редакторкою "Нашого Життя" Уляною Любович на запрошення 1-го Відділу (з ініціативи Лесі Гой) мали ми в жовтні 1973 р. доповіді про Катерину Перелісну, відому дитячу письменницю. Ця моя доповідь була в скороченні опублікована в "Нашому Житті" за березень 1974 року.

В прилюдних імпрезах 64-го Відділу брав я індивідуальну або збірну участь читанням своїх писань, або в інших імпрезах, які цей Відділ так часто й успішно влаштовував на теми нашого літературного й культурно-мистецького життя з ініціативи Оксани Шурової.

Не стояв я осторонь діяльності Окружної Управи СУА, співпрацюючи з нею від Об'єднання працівників літератури для дітей і молоді (ОПЛДМ) над поширенням друкованого мистецького слова серед наших дітей і юнацтва. Мав я нагоду виголосити тоді доповідь "Книжка шукає читача, чи навпаки". Було це в жовтні 1972 р. на відкритті виставки видань для дітей, яку влаштувала тодішня Окружна Рада СУА з ініціативи союзянки Євгенії Рубчак і представниці ОПЛДМ Катерини Червоняк. Ця доповідь була надрукована в "Нашому Житті" в лютому 1973 року. Поширену доповідь із зміненням заголовком "Чому Івась не читає" я виголосив у кількох більших осередках ЗСА та в Торонто.

На просьбу управ 64-го і 82-го Відділів СУА та Українського Музею я опрацював багато дописів про їх діяльність. Деякі матеріали друкувалися в "Н.Ж." за редакторства Лідії Бурачинської та Уляни Любович.

Багато інших "союзянок" чоловічої статі співпрацювали, співпрацюють і співпрацюватимуть далі з СУА в різномірних ділянках його діяльності.

Я особисто вважаю себе емеритованою "союзяною", яка складається з двох частин — одна належить 82-му, друга 64-му Відділові, отже в сумі я повнокровна "союзянка" чоловічої статі.

З нагоди вдалого ювілею 50-ліття існування Окружної Управи СУА в Нью-Йорку бажаю всім її складовим клітинам дальшої успішної й корисної праці, зокрема в ділянці виховання дітей і молоді — дитячі садки, сторінка для дітей у "Н.Ж.", стипендійна допомога дітям у Південній Америці.

Щасти Вам Боже!

Володимир Барагура

БЕНЕФІС У КАРТЕРЕТІ, Н. ДЖ.

100-ий Відділ СУА в Картереті влаштував 28 жовтня 1990 року бенедіс для дітей — жертв Чорнобиля, який відбувся в українському центрі св. Димитрія.

У першій частині бенедісу була показана українська історична ноша, яку позичив 64-ий Відділ СУА в Нью-Йорку. Координаторами цієї частини були Люба Артимішин та Галина Ціґаш, членки 64-го Відділу. У другій частині програми погазано сучасний одяг з українською тематикою. Цю частину програми зорганізувала Лариса Зелік з Нью-Йорку. Були показані плащі, вечірні строї, весільна сукня, гердани з приватних колекцій.

У показі мод взяли участь 28 модельок, яким апльодували понад 300 гостей. Модельок приготувала Галя Васічко-Каськів, членка 100-го Відділу СУА, яка сама є професійною моделькою.

Для більшої ефективності чудових строїв пригравала відповідна музика, яку спеціально підібрав Олесь Кузишин. Кожний стрій супроводжувала музика, яка відповідала йому стилем і характером.

В імпрезі взяла участь також відома мисткиня з Нью-Йорку Софія Зелік, яка виставляла свої майстерно виконані керамічні вироби, писанки, гердани.

Співкерівниками бенедісу були Катруся Куцина та Оля Васічко-Кузишин, членки 100-го Відділу, які також виконували функцію заповідачів під час імпрези. Їх труд, як і праця Галі Васічко-Каськів та Галі Глушко, інших двох членок організаційного комітету, увінчався успіхом, бо українська громада Картерету з ентузіазмом підтримала цей бенедіс. Гости не тільки були захоплені чудовими строями, але й ще більше ознайомилися з працею СУА.

Прибуток з бенедісу приніс 2,600 дол.: 2,300 дол. зібрав 100-ий Відділ, а 300 дол. пожертвувала українська православна катедра св. Димитрія у Картереті.

Досі це був найбільший почин відносно невеликого Відділу СУА.

Управа 100-го Відділу СУА

Управа і членки 89-го Відділу СУА ім. Лесі Українки в Кергонксоні, Н.Й., поздоровляють Головну і Окружну управу і всіх союзянок зі святами Різдва Христового і Нового 1991 року!

З цієї нагоди жертвують 100.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

НОВОЗАСНОВАНИЙ 25-ИЙ ВІДДІЛ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ ПРАЦЮЄ

Обкладинка каталогу виставки картин Аркадії Оленської-Петришин.

Cover from the catalogue to the painting exhibition by artist Arcadia Olensky-Petryshyn.

Лише 8 місяців новому Відділові, а він вже брав участь у XXII Конвенції СУА, "охрестився" в червні, а в листопаді приготував виставку картин відомої мисткині Аркадії Оленської-Петришин. Весь прибуток з виставки призначено на жертви Чорнобиля. Вже саме запрошення зробило дуже добре враження, але відкриття виставки 11 листопада 1990 р. в приміщенні дому СУА-УККА дало доказ, що молоді членки 25-го Відділу вміло та професійно взялися за діло.

Зібралася добірна публіка, почавши від молодих до старших бувальців на мистецьких виставках, які ще перед офіційним відкриттям оглядали виставку та при вині і закусках приємно гуторили.

Членки Головної Управи СУА, які на перерві засідання взяли участь у відкритті висловлювали признання молодим союзницям. Виставку відкрила голова Відділу Марійка Гой. Мистця Аркадію Оленську-Петришин представила членка управи Відділу Роксана Гнатейко-Харкевич, подаючи її життєпис та звертаючи увагу на сюжети картин, які на цій виставці зосереджуються на природі. "Мистець зображує кольорові візії городів, в яких рослини набирають особливої енергії, — сказала Р. Харкевич, вміло аналізуючи творчість А. Оленської-Петришин. — В де-

яких композиціях вони товпляться на першому пляні картин, нібито дивлячись на глядача, або стоять переплутані на тлі нічного неба."

Далі Роксана Харкевич цікаво підійшла до уподобань мистця: "Хоч народилася мисткиня в Україні, виявляє особливу близькість до кактусів. Кожна порода кактусів має свій особистий характер. Скупчені разом, вони стоять віч-на-віч перед глядачем як допитлива, здивована група".

Справді, коли дивитися на картини А. Оленської-Петришин, вони набирають певної глибини, яку викликає мистець вживанням яскравих кольорів — синіх, зелених, рожевих та фіолетних. В офортах мистець зображує великі рослини в чорно-білих кольорах на тлі темного неба, або нахиленими за освітленими вікнами.

В програмі відкриття була також коротка доповідь Аркадії Оленської-Петришин на тему "Мистецтво ідеї", в якій вона доказувала вплив фотографії на мистців, бо саме фотографія правдиво зображує важливі моменти. Говорила вона про абстрактний експресіонізм, який концентрується на самій формі і кольорі експресії. Звернула також увагу на зацікавлення тематикою, як, наприклад, жіноча тематика, тематика гомосексуалізму, етнічних груп тощо. Однак багато в тому є імітацією доквілля або побільшенням фотографії. Однак бракує комунікативності, є хаос.

Які ідеї для України? Можна розпланувати тематику голоду, Чорнобиля, але важко звернути увагу критиків на те мистецтво. Можна порушити проблеми Другої світової війни і таборів, з яких є багато знімків. Мистці можуть перетворити ті ідеї.

А. Оленська-Петришин дала приклад дуже цікаво влаштованої виставки в Ізраїлі зі знімків з концентраційних таборів, пам'ятника жертвам в'єтнамської війни у Вашингтоні. "Це є мистецька трансформація страшної трагедії," — закінчила Аркадія Оленська-Петришин.

25-ий Відділ може мати повне задоволення з зацікавлення публіки дуже вдалою виставкою та придбанням фондів на благородну ціль.

Х. Навроцька

ЗОЛОТІ ДУМКИ

Критика завжди здається недостатньо обґрунтованою.

Народний вислів

Запальний кінь разом із вершником може зламати собі шию якраз на тій стежці, по якій обережний осел іде не спотикаючись.

Готгольд-Ефраїм Лессінг

Короткі думки гарні тим, що вони примушують серйозного читача самого думати.

Лев Толстой

Вісті з Централі

Представниці СУА Ольга Гнетейко — заступниця голови, Іванна Рожанковська — голова статуткової комісії СФУЖО і Христя Навроцька — пресова референтка взяли участь у річних нарадах Управи СФУЖО в Торонті в днях 26, 27, 28 жовтня 1990 р.

Крім вище згаданих члени Управи СФУЖО з рамени СУА були присутні: Еля Процк — II-га заступниця олови і Лідія Гладка — референтка зв'язків СФУЖО, Наталія Даниленко — мистецька референтка.

В статутовій комісії під проводом І. Рожанковської брала участь Х. Навроцька яка також очолила комісію постанов наряд СФУЖО.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

по **1,000.00 дол.** зложили Кон Едісон, Оксана Колесніченко; **607.80 дол.** — 67-ий Відділ СУА; **500.00 дол.** — Український Літературно-Мистецький Клуб; **200.00 дол.** — Гелена Шлафлер; **100.00 дол.** — Богдан і Марія Поритки; **90.00 дол.** — Іван і Стефанія Серанти; **75.00 дол.** — 43-ій Відділ СУА; **68.90 дол.** — 10-ий Відділ СУА; **по 50.00 дол.** — проф. Іван і Галина Лобаї, у 25-ту річницю заснування 89-го Відділу СУА від Софії Барусевич, 10-ий Відділ, СУА, Люба Артимшин, Іванна Блага, Оксана Поритко, Євгенія Ратич; **40.00 дол.** — Ярослав Обершин; **35.00 дол.** — 11-ий Відділ СУА, 19-ий Відділ СУА; **по 25.00 дол.** — Зеновія Кулинич, д-р Богдан і Тамара Мрици, Михайло Синицяк; **по 20.00 дол.** — Мирон і Ірена Залуцькі, Юлія Вишневецька; **по 15.00 дол.** — Володимир і Гедвіка Черевки, Ярослава Яросевич, Стефан і Наталія Даниш-О'Коннел, Михайло і Наталія Мітрінги, Дарія Дика, Євген і Оксана Луцькі; **по 10.00 дол.** — 26-ий Відділ СУА; д-р Зеновія Кунцьо, Григорій і Тереза Божики, Омелян Тишовницький, Стефанія Нагірна, Іванна Жовнір, Павло Заєць, Василь Воронка, Віра Мацелюх, Л. Лиман, Наталія Лукіянович, Юліан Бачинський, Іванна Вовк, Лариса Журавель, Наталія Пеленська; **по 5.00 дол.** — Юрій Зелевський, Пилип і Елсі Янкошуки; Володимир Костюк, Ева Сахарук, Андрій і Стефан Шуб'яки, Теодор Романюк, Катерина Опришко.

ПОЖЕРТВИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

по **1,000.00 дол.** — 34-ий Відділ СУА у 60-ту річницю свого існування, 66-ий Відділ СУА із бене-

фісу, присвяченого Музееві, Ігор і Рома Гайди; **500.00 дол.** — Ярослав і Оля Городецькі; **по 100.00 дол.** — Богдан і Марія Антонишини, д-р Осип Данко, Теодозія Гурик; **25.00 дол.** — Катерина Луцишин; **20.00 дол.** — Павла Дереш.

ТРИВАЛІ ФОНДИ

На Тривалий Фонд д-ра Володимира і Олени Петришиних 1,000.00 дол. зложили д-р Володимир і Олена Петришини.

На Меморіальний Фонд Віри і Михайла Мицаків 1,000.00 дол. зложили Юрій і Аніса Мицаки.

На Меморіальний Фонд Анни Стиславич-Байко 300.00 дол. зложила Оксана Байко.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ...

У пам'ять сл.п. Юліяна Савчака, мужа Марії Савчак, голови СУА, зложили: **по 50.00 дол.** — Т. Д. Геврик, В. Воловодюк, Марія Шуст; **40.00 дол.** — д-р Богдан і Марта Цимбалісти; **по 25.00 дол.** — Лідія Крушельницька, д-р Осип Данко, Олександр Тишовницький, Татіяна Тершаковець, Ігор Гайда, Дарія Байко, Лев й Ірина Кушніри; **15.00 дол.** — Любов Дражевська.

У пам'ять бл.п. Юліяна Савчака складає на Український Музей **25.00 дол.** Ольга Муссаковська, а голові СУА Марії і цілій родині складає найщиріші співчуття.

В пам'ять сл.п. м'гра Роми Гладкої та бл.п. інж. Ореста Гладкого на Український Музей жертвує **25.00 дол.** Ольга Муссаковська, а шановній родині складає щирі співчуття.

У світлу пам'ять бл.п. Юліяна Савчака, мужа голови СУА, управа і членки 1-го Відділу складають на Український Музей **50.00 дол.**, а ВП Марії та всій родині висловлюють найщиріші співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. д-р Марії Кобринської **25.00 дол.** на Український Музей складає м'гр Ярослава Яросевич.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. Ольги Титли на Будівельний Фонд Українського Музею зложили: **по 50.00 дол.** — Мирон і Оля Гнатейки, Володимир і Богданна Сліжи, Володимир і Катруся Воловодюки; **по 25.00 дол.** — Богдан і Оксана Кузишини, Богдан й Ірена Чайківські, Орест і Марта Кебали.

На свіжу могилу сл.п. Теодора Мирошніченка **50.00 дол.** зложили на Український Музей д-р Ярослав і д-р Лідія Пляшевичі.

В пам'ять сл.п. Юліяна Савчака **50.00 дол.** на Український Музей складає 66-ий Відділ СУА.

Замість квітів на свіжу могилу сл.п. Стефана Біловуса **150.00 дол.** на Український Музей складають Поля Книш, Люба і Роман Книші та Марта і Нестор Базарки, а родині покійного висловлюють своє щире співчуття.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 4 жовтня 1990 р. несподівано відійшов у вічність наш найдорожчий і незабутній

Чоловік, Батько і Дідо **бл. п. адв. Юліан Савчак**

Цією дорогою складаємо щиросердечну подяку Родині, членам Екзекутиви, Головної Управи, Окружним Управам та Відділам СУА, а також приятелям і знайомим за їхню численну участь у похоронних відправах, за вислови співчуття та за щедрі датки на добродійні цілі. Нехай милосердний Господь винагородить Вас усіх!

У світлу пам'ять Покійного складаємо 500.00 дол. на потреби Українського Музею.

**Марія Савчак,
Роман і Оксана Купчинські
з маленьким Маркіяном,
Михайло і Анна-Ліза Савчаки**

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. мгра Юліана Савчака**, мужа голови Союзу Українок Америки Марії Савчак, зложили:

НА ФОНД РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ СУА

по 50.00 дол. — Округа СУА Чикаго, 70-ий Відділ СУА ім. В. Бобенко, Пассейк, Н. Дж., 83-ий Відділ СУА в Нью-Йорку; Станиславівські товаришки: Марта Ярош — **25.00 дол.**, **по 10.00 дол.** — Марія Крамарчук, Ірина Руснак, Мирослава Приймак, Анастасія Смеречинська, Ростислава Стеців, Ольга Ганушевська. Разом: **235.00 дол.**

В пам'ять **св. п. адв. Юліана Савчака**, мужа голови СУА Марії Савчак, пересилаємо **170.00 дол.** на Фонд репрезентації, а пані Голові Марії і Родині складаємо глибокі співчуття.

**43-й Відділ СУА
Філядельфія**

По 25.00 дол.: Марія Куземська. **По 10.00 дол.:** Марія Віршук, Лукія Гриців, Стефанія Григорчук, Марія Данилів, Анастасія Жилава, Теодора Кузьмович, Анна Максимович, Емілія Михалевська, Стефанія Повалячек, Ірина Райнер, Анна Суха, Олена Шиприкевич, Людмила Чайківська. **По 5.00 дол.:** Стефанія Колодій, Кароліна Конрад, Александра Яцкевич.

Разом 170.00 дол.

НА ЗАПАСНИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

25.00 дол. — 49-ий Відділ СУА в Бофало, Н. Й.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ":

По 100.00 дол. — Окружна управа СУА, Дітройт, Міч., Маріян і Христина Юзичі; **по 50.00 дол.** — д-р Олег і д-р Іванна Ратич, Іван і Катерина Скуб'яки, Ігор і Гандзя Скуб'яки, Олег і Люба Скуб'яки, Дмитро і Ліда Чачорі, 113-ий Відділ СУА у Нью-Йорку; **по 25.00 дол.** — Оріся Лончина, Наталія Гевко, Дарія Дудра, Роман і Олена Брехуни, 82-ий Відділ СУА в Нью-Йорку, 89-ий Відділ СУА у Кергонксоні, Н.Й.; 106-ий Відділ СУА в Гартфорді, Конн.; **по 20.00 дол.** — Василь і Ліда Колодчини, Марія Зубаль, 17-ий Відділ СУА, Маямі, Фл., 78-ий Відділ СУА Вашингтон, Д.К.; **по 10.00 дол.** — д-р Олекса і Мирослава Цибрівські, Петро і Ірена Щерби. Екзекутива СУА: Іванна Ратич, Лідія Гладка, Ірина Чайковська, Марія Томоруг, Розалія Полчій, Рома Шуган, Христя Навроцька, Марта Данилюк, Ірена Чабан. Разом: **865.00 дол.**

Ю. Логвин
J. Lohvyn

НА ФОНД ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ:

100.00 дол. — Округа Огайо, **50.00 дол.** — 99-ий Відділ СУА Вотервліт, Н.Й.; **20.00 дол.** — Округа Південного Нью-Йорку, **10.00 дол.** — 20-ий Відділ СУА у Філядельфії, Па. Разом: **180.00 дол.**

НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНІ ПРИ УККА:

100.00 дол. — Рома і Олег Миськіві

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ:

100.00 дол. — інж. Сидір і Марія Тим'яки; **по 50.00 дол.** — д-р Богдан і Богданна Витвицькі, 66-ий Відділ СУА Нью-Гейвен, Конн.; **по 25.00 дол.** — Ольга Муссаковська, Яків і Дарія Яворівські, 28-ий Відділ СУА в Ньюарку, Н.Дж., 90-ий Відділ СУА у Філядельфії, Па., 24-ий Відділ СУА в Елізабет, Н. Дж.; **по 20.00 дол.** — Роман і Бронислава Коваліві, Михайло і Омелія Цяпки. Разом: **365.00 дол.**

НА ФОНД МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ І МОЛОДІ — ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ:

По 50.00 дол. — мгр Стефан і Іванна Рожанковські, д-р Микола і Слава Крижановські, інж. Богдан і Ірина Чайковські, д-р Мирослав і Люба Прокопи, інж. Роман і Люба Галібеї, Мирослав і Ярослава Пастушенки, д-р Іван і Олександра Кизик, Михайло і Люба Лапичак-Лесько, Євгенія Ратич, Лідія Фіцалович, 66-ий Відділ СУА — Нью-Гейвен, Конн.; **по 25.00 дол.** — Олександр і Марта Поповичі, Орест і Марта Лесюки, Володимир і Олімпія Роговські, Іван і Наталія Даниленки, Люба Артимішин, Лідія Гладка, Поля Книш, 54-ий Відділ СУА у Вільмінгтоні, Дел.; **по 20.00 дол.** — Михайло Рубич, Олесь Чернінь Ірена Білевич, Іван і Оля Гірні, Юрій і Христя Навроцькі, Марія Савицька; **15.00 дол.** — Оксана Щурова; **по 10.00 дол.** — Лідія Дацківська, Євгенія Корчинська, Володимира Івануса, Уляна Старосольська, Олександра Ямрозик, Люба Раковська, Стефа Крушельницька, Ніна Самокіш, Галина Ціраш, Дарія Костів, Софія Салдан, Ярослава Рубель; Разом: **1105.00 дол.**

ПЕРШИЙ ВІРШ

Р. ЗАВАДОВИЧ

Сиділа за столком Леся мала,
Вдивлялась у книжку, що мати дала.
Дівчатко читало чудові казки,
І очі горіли, мов срібні зірки.
Застукав хтось в двері... То сивий поштар
Приніс, як звичайно, із пошти листа.
Узяв листа батько, коверту роздер,
Поглянув, поблід і неначе завмер.
Без слова він мамі подав — і вона,
Читаючи, стала бліда, мов стіна.
"Вони ... на Сибір ... засудили її ..."
І втерла заплакані очі свої.
"Кого засудили? Скажіть!" — від стола
Спитала стурбовано Леся мала.
"Ох, тітку Олену, дитиночко, знай,
За те, що так палко кохає свій край ..."

Московські жандарми її повезуть
В Сибір, де сніги, де морози і лють".
На мить похилилась униз голова,
І Леся такі проказала слова:
"Жандарми ... заслання ... — усе це дарма!
Т а к о ї любови не зломить тюрма!
І я б ворогам не скорилась повік —
Н а д і ю у серці носила б, мов лік".
Всміхнулася мати тоді до дочки,
І батько погладив шовкові кіски,
А Леся схилилася знов до стола
І п е р ш и й писати свій вірш почала.
А тітка ввижалась, неначе жива,
Й такі їй до серця шептала слова:
"Ні волі, ні долі у мене нема,
Зосталася тільки надія сама..."

*ТІТКУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ОЛЕНУ КОСАЧ РОСІЙСЬКА ЦАРСЬКА ВЛАДА
ЗАСУДИЛА НА ЗАСЛАННЯ В СИБІР. ДЕВ'ЯТИРІЧНА ЛЕСЯ НАПИСАЛА
СВІЙ ПЕРШИЙ ВІРШ "НАДІЯ", В ЯКОМУ ВИСЛОВИЛА СПОДІВАННЯ,
ЩО ЇЇ УЛЮБЛЕНА ТІТКА ПОВЕРНЕТЬСЯ НА УКРАЇНУ.*

СОРОМ ХИЛИТИСЯ ...

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

Місяць яснесенький
Промінь тихесенький
Кинув на нас.
Спи ж ти, малесенький,
Пізній бо час.

Любо ти спатимеш,
Поки не знатимеш,
Що то печаль;
Хутко прийматимеш
Лихо та жаль.

Рисунок М. Дмитренка.

Тяжка годинонько!
Гірка хвилинонько!
Лихо не спить...
Леле, дитинонько!
Жить — сльози лить.

Сором хилитися,
Долі коритися;
Час твій прийде
З долею битися, —
Сон пропаде...

Місяць яснесенький
Промінь тихесенький
Кинув на нас...
Спи ж ти, малесенький,
Поки є час!

КАПУСТОНЬКА

Покинута, занедбана на лузі
Зеленіє капустонька у снігу,
А до неї стежечку не одну
Протоптали ніженки по лану.

Догадайтесь, дітоньки, ви самі,
Хто ці робить стежечки узимі.
Я вам в цьому віршику не скажу,
Бо сам ще раз подивитись побіжу.

Рисунок Г. Рогожі.

СОН ІВАСЯ

Приснився Івасеві смачний борщик, та не міг він його їсти, бо не мав ложки. На другий день, поки Івась ліг спати, сховав ложку під подушку. Та цієї ночі борщик йому не приснився...

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ ДАРІЇ ПУНДІЙ

У різних доповідях і публікаціях часто чуємо й читаємо про визначних людей, що прислужилися для своєї родини, Церкви і народу та які можуть бути прикладом для наших сучасних і майбутніх поколінь.

До таких цінних, хоч і скромних одиниць належить св.п. Дарія Пундій, про життєвий шлях якої годиться тут коротко розповісти.

Народилася Дарія 29 червня 1922 р. в Гребенцях Жовківського повіту, в сім'ї о. Василя Склепковича і Анни з дому Жегалович, з якого походило багато наших священників. До гімназії ходила вона у Кам'янці Струмиловій (тепер Бузькій), а семінарийну матуру здала у Львові. Під час Другої світової війни вчителювала у селі Замочок Жовківського повіту, де парохом був її батько.

У 1944 р. вона одружилася зі студентом медицини Павлом Пундієм, що згодом вивчився на лікаря. Роки студій чоловіка Павла в Німеччині (Ерланген) були дуже прикрі для Дарії, яка з трьома діточками тяжко перебивалася далеко від Павла в Регенсбурзі. У 1950 р. родина Пундійів прибула до Сполучених Штатів Америки, однак її життя небагато тут поправилось, бо Дарія була змушена тяжко працювати, щоб утримати сім'ю під час відсутності чоловіка Павла, який далеко поза домом, у Нью-Йорку, відбував лікарську шпитальну практику. Великою поміччю для Дарії була її сестра Надя зі своєю родиною, що вже проживала у штаті Коннектикат. Вона спроводила родину Дарії, щоб бути разом з нею (місто Віліментек).

Однак невдовзі усміхнулася доля для Дарії, бо її чоловік, закінчивши лікарську практику, дістав працю в Чикаго, Ілл., куди стягнув всю свою родину. Тут Дарія та Павло отримали горожанські натуралізаційні документи (1956), тут збільшилася їхня сім'я з

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

приходом на світ донечки Лариси, сестрички її братів Йосифа, Андрія та Христини, її старшої сестри.

До цієї родинної радості й безжурності долучувалося також материнське стремління Дарії, щоб якнайкраще виховати своїх дітей. Вона щоденно співала їм пісні з дитячих садків, які сама колись провадила як учителька, вона водила їх до церкви й школи, вона зуміла післати своїх дітей на українознавчі курси і до Пласту. А коли малі Пундії почали підростати, мати Дарця дуже звертала увагу, з ким її діти дружать. Вона рішуче виступала проти мішаних подруж, а її змагання в тому напрямі не були легкі! Вона не раз плакала, здавалося, що заломиться нещасна, але завжди помагав їй "ангел хоронитель" в особі доброї сестри Наді та її чоловіка Володимира. І Дарія виграла біл! Вона перемогла, бо крім того мала при собі добре вихованих і згідливих дітей, а найважливіше — на Дарці спочивала Божа ласка, яка наділила її родину чисто українськими подружніми парами з вищою освітою і докторськими дипломами.

Св.п. Дарія Пундій жалувала свого батька, священника, який згинув на засланні у Караганді. Тому в його пам'ять уфундувала стипендію для одного бразилійського питомця, що згодом висвятився на священника. Дарія допомогла теж своїми щедрими пожертвами двом дівчатам у Бразилії стати вчительками.

Останні два роки вона тяжко хворіла. Доглядав її добрий чоловік Павло, для якого Дарця була відданою товариською жінкою, та сестра Надя зі своїм чоловіком. Як мати була Дарія рішуча, але при тому надзвичайно дбайлива й чутлива. До своїх онученят ставилася справді тепло й прихильно, як добра бабуля.

Відправи у похоронному заведенні Музики почалися у вівторок, 28 серпня 1990 р., Парастасом, який відправив о. Леонард Корчинський. Наступного дня відбулася Панахидя. Її відправив сам Преосвященний Кир Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ, при сослужінні отця пароха Володимира Климчука та о. Мирона Панчука, а над відкритою домовиною жалібно прощав Покійну її швагер д-р Володимир Процик.

У четвер, 30 серпня, відбувся величавий похорон у катедрі св. отця Миколая з Службою Божою й Панахидою, яку відправив Владика Іннокентій при сослужінні отців В. Климчука, Л. Корчинського, Й. Газуди й диякона Михайла Бозя та набожному

співі молодечого хору під диригентурою Соні Печенюк. Тоді Преосвященний Владика Іннокентій виголосив глибоку й зворушливу проповідь, прощаючи Покійну Дарію як прикладну і побожну парафіянку.

На цвинтарі св. о. Миколая о. парох В. Климчук відправив останню похоронну відправу, а приятель родини д-р Петро Моцюк попрощав Покійну від приятелів на вічний спочинок.

На тризни в Культурному осередку свв. Володимира і Ольги в Чикаго в пам'ять Покійної Дарії зібрано на добродійні цілі пожертви в сумі 5,980 дол.

Нехай пам'ять залишиться на довгі роки по цій благородній християнській, українській патріотці!

Вічна їй пам'ять!

В.П.

21 жовтня 1990 р. відійшла від нас у вічність видатна членка 26-го Відділу СУА **Неля Осадчук**.

Неля Осадчук, з дому Кулик, народилася 20 травня 1905 року в селі Постолівка повіту Гусятин. Малою дівчиною приїхала з батьками до Манітоби в Канаді. В 1923 році переїхала до Дітройту, де вийшла заміж за Івана Осадчука й включилася у громадську працю. Повдовівши кільканадцять років тому, весь свій час присвятила праці в різних організаціях Дітройту. Покійна Неля була лагідної вдачі, привітна й надзвичайно працююча. Хоч останнім часом її здоров'я дуже погіршилося, вона не відмовлялася від праці у Відділі. Довгі роки працювала в господарській референтурі, в контрольній комісії, а останніх кілька років була заступницею голови Відділу. Брала активну участь у всіх імпрезах Відділу й Округи СУА.

Втрату такої відданої нашої організації членки всі ми болюче відчули. Пам'ять про Покійну Нелю Осадчук назавжди залишиться з нами.

Віра Гнатюк

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає за домовленням тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.
Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

СВ. П. АННА ГАЧКЕВИЧ

20 липня 1990 року з волі Всевишнього відійшла у вічність св. п. Анна Гачкевич, з дому Баран.

Народилася Анна 18 грудня 1896 року у Львові. Після закінчення торговельної школи працювала секретаркою у відомій українській установі "Дністер". Молодою дівчиною одружилася з сотником Галицької Армії інж. Осипом Гачкевичем. Але доля не була ласкавою до молодої Анни, бо її улюблений муж під час визвольних змагань загинув у бою з большевицьким окупантом в "чотирикутнику смерті", залишивши молоденьку вдову у великому болю і смутку. Невдовзі після героїчної смерті мужа прийшов на світ син Богдан, який став для неї єдиною потіхою та ціллю життя.

Анна Гачкевич, людина сильної волі і характеру, переборола усі труднощі самотньої вдови і матері, здаючи собі справу, що її обов'язком є якнайкраще виховати сина в любові до Бога і Батьківщини. Вона вирішила здобути професійну вчительську освіту, здала іспити, але разом з тим по-

чалися проблеми дістати вчительську працю. Молодій учительці — вдові по сотнику Галицької Армії — відмовляють працю вчительки в рідній Галичині. Тому змушена була погодитися на посаду вчительки в корінній Польщі, у дуже невідрадних умовах серед чужого і ворожого їй оточення. Своєю працею здобула собі повагу і визнання, як добрий педагог. Син її виховувався в бабусі у Львові, там закінчив гімназію, медичні студії і одружився.

Коли почалася Друга світова війна, Анна Гачкевич повернулася до Львова. Син, ідучи слідами батька, вступив до Дивізії і загинув у бою з большевиками.

Скорбна мати втратила єдиного улюбленого сина. Це був черговий, може найтяжчий удар для самотньої жінки-вдови.

Та добрий Господь тим разом не опустив її: маленька Христинка, доня її сина, улюблена внучка, стала ціллю її дальшого життя. Виїхавши з маленькою родиною до Німеччини, Анна тяжко працювала на прожиток. Незабаром переїхала до Америки, працювала у

шпиталі та провадила школу українознавства при церкві в Алентавні.

Анна Гачкевич від молодих літ була членкою Союзу Українок. Брала активну участь у конгресі в Станиславові. В 60-их роках вступила до нашого 91-го Відділу СУА, була активною та щедрою членкою.

Внучка її Христинка опікувалася своєю бабцею, приділяла їй багато уваги, дала теплий куток і найважливіше — любов та пошану.

Тяжко було прощати нам дорогу Анну — першу членку, яка відійшла від нас. Прощали ми її коротким теплим словом та китицею ще недоспілої каліни.

Відійшла у кращий світ глибоко віруюча християнка та українка-патріотка.

Вічна їй пам'ять!

Мирослава Луцька,
членка 91-го Відділу СУА
Бетлегем, Па.

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$20.00, half year \$10.00, single copy \$2.00.
COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 20.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 20.00 дол., піврічна 10.00 дол. Поодинокое число 2.00 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 20.00 американських доларів.

©Copyright 1991 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1963

Гуцульські взори. Перша половина XX ст. Із збірки св. п. Марії Зеленої, Торонто, Канада. Вишивати нитками. DMC. Вишневими ч. 814, зеленими ч. 700, жовтими ч. 444, помідоровими ч. 747, та чорними.

Другий взір: вишневими ч. 814, зеленими ч. 700, жовтими ч. 742, помідоровими ч. 900. Рисувала Ольга Трачук.

Hutsul designs, first half of the XX century, from the collection of Maria Zeleny, Canada. Embroider with DMC thread — cranberry #814, green #700, yellow #444, orange #747, and black.

Second design: cranberry #814, green #700, yellow #742, orange #900, Drawing by Olha Trachuk.